

Міжнародна
організація
праці

Проект виконується
Міжнародною організацією праці

ПРЯМУЄМО
РАЗОМ

Проект фінансується
Європейським Союзом

Проект ЄС-МОП

«На шляху до безпечної, здорової та задекларованої праці в Україні»

БЗР

Проект правового акта

**«Мінімальні вимоги щодо безпеки та здоров'я працівників
на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках»
підготовлений Державною службою України з питань праці**

**Технічні рекомендації Проекту ЄС-МОП
щодо кращого наближення до міжнародних і європейських стандартів
із питань праці та успішних практик**

Липень 2021 року

ЗМІСТ

СТИСЛИЙ ВИКЛАД.....	3
I. ОСНОВНІ ПОЗИТИВНІ АСПЕКТИ	5
II. ОСНОВНІ АСПЕКТИ, ЯКІ СЛІД ПОКРАЩИТИ	6
III. ДЕТАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ПРОЄКТУ ЄС-МОП.....	16
ЛІТЕРАТУРА	86

СТИСЛИЙ ВИКЛАД

Проект правового акта «Мінімальні вимоги щодо безпеки та здоров'я працівників на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках», підготовлений Державною службою України з питань праці (Держпраці), спрямований на наближення наказу Міністерства соціальної політики від 23.06.2017 р. № 1050 «Про затвердження Мінімальних вимог з охорони праці на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках» до Директиви Ради 92/57/ЄЕС від 24 червня 1992 року про виконання мінімальних вимог щодо безпеки та здоров'я на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках (восьмої окремої Директиви), як передбачено у статтях 419-424 та Додатку XL до Глави 21 [Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом і його державами-членами, з іншої сторони](#) (УА)¹.

Ці технічні поради та рекомендації до проекту правового акта «Мінімальні вимоги щодо безпеки та здоров'я працівників на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках» подаються у рамках заходів 1.1.1 та 1.1.2 Проекту ЄС-МОП «[На шляху до безпечної, здорової та задекларованої праці в Україні](#)».

За дорученням МОП їх підготував Педро Нунью Пімента Браш, старший інспектор праці та колишній Генеральний інспектор Органу з питань умов праці Португалії, колишній голова робочої групи MACHEX Комітету старших інспекторів праці (КСІП) Європейської Комісії.

Мета цих технічних рекомендацій – сприяти ефективнішому узгодженню вищезгаданого проекту правового акта Держпраці з основними міжнародними² та європейськими³ стандартами з питань праці і успішними практиками.

Вони ґрунтуються на матеріалах попереднього Проекту ЄС-МОП «[Зміцнення адміністрації праці з метою покращення умов праці та подолання незадекларованої праці](#)», зокрема на результатах аналізу і рекомендаціях, наведених у затвердженому «[Національному профілі з безпеки та гігієни праці. Україна – 2018](#)», запропонованих «[Настановах і рекомендаціях до концепції реформування національної системи запобігання професійним ризикам і заохочення безпеки та гігієни праці](#)», «[Стислих нотатках з основних аспектів узгодженості між українським національним законодавством і вибраними директивами ЄС](#)», «[Білій книзі «Директиви ЄС та реформування законодавства України з БГП і трудових відносин»](#) та

¹ Див. с. L 161/157 and L 161/1983 Офіційного вісника Європейського Союзу від 29.05.2014 р.

² Зокрема з такими конвенціями МОП: Конвенція 2006 р. про основи, що сприяють безпеці та здоров'ю на роботі (№ 187); Конвенція 1981 р. про безпеку та здоров'я на роботі (№ 155); Конвенція 1985 р. про служби здоров'я на роботі (№ 161); [Конвенція 1947 р. про інспекцію праці \(№ 81\)](#) та [Конвенція 1969 р. про інспекцію праці в сільському господарстві \(№ 129\)](#).

³ Перш за все з [Директивою Ради 89/391/ЄЕС](#) від 12 червня 1989 р. про запровадження заходів, покликаних заохочувати до покращення безпеки та здоров'я працівників на роботі, та з [Директивою Ради 92/57/ЄЕС](#) від 24 червня 1992 р. про виконання мінімальних вимог щодо безпеки та здоров'я на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках (восьмої окремої Директиви у значенні параграфа 1 статті 16 Директиви 89/391/ЄЕС).

[«Дорожній карті наближення національного законодавства щодо умов праці до законодавства ЄС».](#)

Крім того, вони узгоджені з чотирма пакетами технічних рекомендацій, наданими Проектом ЄС-МОП у [жовтні](#), [листопаді](#) 2020 року та [лютому](#) і [червні](#) 2021 року, щодо узгодження розробленого Мінекономіки проекту Закону «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі» (спрямованого на транспонування Рамкової Директиви ЄС із БЗР 89/391/ЄЕС у національну правову базу) з відповідними міжнародними та європейськими стандартами з питань праці та успішними практиками в цій сфері.

Ці технічні рекомендації не слід розглядати як офіційні коментарі МОП або як заміник позицій наглядових органів МОП.

Крім того, експертно-технічні думки, виражені тут, не відображають офіційну думку Європейського Союзу, і відповідальність за них не може покладатися на Європейський Союз.

У **першому** розділі висвітлено основні позитивні сторони цього проекту правового акта. У **другому** розділі зазначено основні аспекти, що потребують подальшого вдосконалення. **Третій** розділ містить детальний виклад необхідних змін і пропозиції щодо більш доречної редакції відповідних положень, а також обґрунтування цих змін.

Ми очікуємо, що ці технічні рекомендації можуть допомогти вдосконаленню законодавства та покращенню його узгодженості з відповідними міжнародними та європейськими стандартами в сфері праці та найкращою практикою, що може реально сприяти забезпеченню гідних умов праці в Україні.

Київ, 19 липня 2021 року

Проект ЄС-МОП

“На шляху до безпечної, здорової та задекларованої праці в Україні”

Офіс МОП для країн Центральної та Східної Європи

I. ОСНОВНІ ПОЗИТИВНІ АСПЕКТИ

Дивлячись на положення проекту правового акта «Мінімальні вимоги щодо безпеки та здоров'я працівників на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках», підготовленого Держпраці, у світлі основних застосованих міжнародних і європейських стандартів з питань праці та успішних практик, можна визначити низку позитивних аспектів, які викладено нижче.

1. Розроблено сучасний правовий акт, який узгоджує національне законодавство з застосованими міжнародними та європейськими стандартами з питань праці та успішними практиками в галузі вимог щодо безпеки та здоров'я працівників на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках.
2. Він відображає більш цілеспрямований і організаційний превентивний підхід, як того вимагають Директива Ради 89/391/ЄЕС від 12 червня 1989 року, Конвенція МОП 2006 року про основи, що сприяють безпеці та здоров'ю на роботі (№ 187) і Конвенція МОП 1981 року про безпеку та здоров'я на роботі (№ 155).
3. Він демонструє зміщення від підходу, ґрунтованого на захисті, корегуванні та відшкодуванні, у бік підходу, який зосереджений на запобіганні та передбачає застосування до будівельних майданчиків загальних принципів запобігання (ЗПЗ), включно з обов'язком роботодавців оцінювати й контролювати професійні ризики.
4. Правовий акт містить два основоположні елементи Директиви 92/57/ЄЕС:
 - а) він застосовує закріплену в ЗПЗ концепцію до процесу проектування будівлі, а саме щодо архітектурних варіантів і технічного вибору матеріалів (запобігання у проектуванні);
 - б) він посилює координацію між різними зацікавленими сторонами – від підготовки проекту робіт до їх виконання і в процесі виконання – з метою оптимізації формування і впорядкування заходів з урахуванням різних вимог до планування безпеки та здоров'я на роботі.
5. Він сприймає «замовника» як перший рівень прийняття рішень і відповідальності, а також як суб'єкта, який формує весь подальший ланцюжок відповідальності.
6. Ним реалізовано існування комплексної системи координації у галузі безпеки та здоров'я на роботі, в якій головну роль відіграють координатори з питань безпеки та здоров'я.
7. У ньому наголошено на важливості планування безпеки та здоров'я за допомогою попередньої інформації про початок робіт на будівельному майданчику і плану з безпеки та здоров'я, які грають роль основних засобів запобігання та інструментів координації.
8. Розподіл обов'язків серед різних зацікавлених суб'єктів був добре усвідомлений та визнаний як такий, що залежить від ролі, яку вони грають, їхньої здатності втручатися

та впливати на кожному з етапів процесу будівництва й впливу, який вибрані варіанти дій можуть справляти на характер професійних ризиків, що виникають. Таким чином, обов'язки належним чином розподілені між замовником, керівником будівництва, проєктувальником, генеральним підрядником, підрядником і самозайнятими особами.

II. ОСНОВНІ АСПЕКТИ, ЯКІ СЛІД ПОКРАЩИТИ

Нижче викладені основні аспекти, які необхідно доопрацювати і вдосконалити задля точнішого узгодження цього проєкту правового акта з вищезгаданими міжнародними і європейськими стандартами з питань праці та успішними практиками.

1. Цей нормативний акт, або правовий інструмент, за типологією повинен бути як мінімум постановою/розпорядженням Кабінету Міністрів України (КМУ), а не наказом Міністерства соціальної політики (чи Міністерства економіки), не лише для забезпечення необхідної вищої юридичної сили правового акта – виключаючи в такий спосіб вже існуючі інші закони з цих самих питань – а й для забезпечення стабільності правової бази, що дозволить посилити правову визначеність. Крім того, директива – це акт загального застосування в усіх країнах ЄС, тому її імплементація повинна забезпечуватися юридично еквівалентним інструментом. Вибір ієрархічно вищого законодавчого акта прийнятий усіма державами-членами ЄС, про що свідчить оцінка, проведена у 2004 році Європейською Комісією⁴. Цей правовий інструмент повинен мати необхідну юридичну силу для забезпечення його ефективного застосування, спростування положень чинних правових актів, які йому суперечать, та гарантування його стабільності й постійності, які потрібні для забезпечення визначеності та безпечності правової системи, як уже рекомендувалося раніше⁵. Це стосується також узгодженості реформи законодавства з БЗР у його внутрішній структурі, а також із чинними правовими актами, зокрема шляхом належного використання ієрархії законів.
2. Слід покращити систематику, структуру і чіткість цього правового акта, щоб спростити його і полегшити його розуміння та узгодженість із Директивою 92/57/ЄЕС від 24 червня 1992 року. Ось деякі приклади:
 - а) усі пункти статей проєкту правового акта «Мінімальні вимоги щодо безпеки та здоров'я працівників на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках»,

⁴ Див. Повідомлення Комісії Європейському Парламентові, Раді, Європейському економічному і соціальному комітетові та Комітетові регіонів про практичне застосування положень директив про безпеку та здоров'я на роботі 89/391 (рамкова), 89/654 (робочі зони), 89/655 (робоче обладнання), 89/656 (засоби індивідуального захисту), 90/269 (ручна обробка вантажів) і 90/270 (екранні пристрої), Брюссель, 05.02.2004 р., [COM\(2004\) 62 final](#)

⁵ Див., наприклад, рекомендацію «Передбачити, щоб нормативно-правові акти, якими транспоновано нормативно-правову базу з БЗП Європейського Союзу, мали вищу юридичну силу по відношенню до іншого законодавства», викладену в п. 4) розділу 2 «Законодавчі заходи» Частини IV «Рекомендації» на с. 54 публікації «[Біла книга- Директиви ЄС та реформування законодавства України з БЗП і трудових відносин](#)», щоб уникнути ризику «можливості для ієрархічно нижчих джерел права», що зазначено у пункті «Прийняти програму законодавчих заходів», наведеного у Частині V «Дорожня карта» на с. 61 цього документа.

запропонованого Держпраці, а також розділів додатків слід належним чином пронумерувати в ієрархічному порядку, щоб полегшити розуміння його положень та перехресні посилання на них у тексті, а перш за все – щоб полегшити його загальне розуміння та ефективне застосування;

- b) визначення, правові положення та використана термінологія повинні покращити узгодженість із проектом Закону України, яким транспонується Директива 89/391/ЄЕС.
3. Назву проекту правового акта, запропонованого Держпраці («Мінімальні вимоги щодо безпеки та здоров'я працівників на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках») слід замінити на «Мінімальні вимоги щодо безпеки та здоров'я на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках», тому що «вимоги щодо безпеки та здоров'я» стосуються не «працівників», а «робочих зон» (тобто «тимчасових або мобільних будівельних майданчиків»). Сфера дії Директиви 89/391/ЄЕС та всіх подальших спеціальних директив – а саме Директиви 92/57/ЄЕС, – а також Конвенції МОП 1981 року про безпеку та здоров'я на роботі (№ 155), 2006 року про основи, що сприяють безпеці та здоров'ю на роботі (№ 187) та Конвенції 1988 року про безпеку та здоров'я в будівництві (№ 178) стосується безпеки та здоров'я у робочих зонах. Хоча мета Директиви 92/57/ЄЕС – запровадити внутрішню систему запобігання професійним ризикам у робочих зонах, кінцевими реципієнтами якої фактично є «працівники», передбачені правила спрямовані й застосовуються до різних зацікавлених суб'єктів у робочих зонах (це замовник, керівник будівництва, координатори з питань безпеки та здоров'я, генеральні підрядники, роботодавці, самозайняті особи), зобов'язуючи їх усіх ефективно управляти безпекою та здоров'ям у цих самих робочих зонах. Було б дуже обмежуючим – назвати всю архітектуру запобігання професійним ризикам – мінімальними вимогами до безпеки і здоров'я працівників, оскільки ці вимоги, хоча і націлені на безпеку і здоров'я тих, хто працює на будівельних майданчиках, у першу чергу працівників, вони мають поширюватися не лише на них, а і на інших суб'єктів (замовник, керівник будівництва, координатори з питань безпеки і здоров'я, генеральні підрядники, роботодавці, самозайняті особи).
4. Проект правового акта «Мінімальні вимоги щодо безпеки та здоров'я працівників на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках» не містить у розділі I «Загальні положення» положення, в якому з посиланням на ст. 16(3) Рамкової Директиви 89/391/ЄЕС передбачається, що «Положення Закону України «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі», яким імplementовано положення Директиви Ради 89/391/ЄЕС від 12 червня 1989 року про запровадження заходів, покликаних заохочувати до покращення безпеки та здоров'я працівників на роботі, повною мірою поширюються на всю сферу, зазначену в параграфі 1 цієї статті, без шкоди для суворіших і (або) спеціальних положень, передбачених у цих Мінімальних вимогах». Тому рекомендується додати це положення як запропонований пункт 3 запропонованої нової статті 2 «Сфера дії».
5. У кількох випадках було встановлено, що адаптація Директиви 92/57/ЄЕС, здійснена у проекті правового акта «Мінімальні вимоги щодо безпеки та здоров'я працівників на

тимчасових або мобільних будівельних майданчиках», очевидно мала на меті запровадити певні інновації, з тим щоб не копіювати точно формулювання тексту Директиви. Проте, дуже часто ці результати не повністю відображали намір автора Директиви.

6. Згідно з вищезазначеним, є низка висловів і технічних слів, які не повністю відповідають Директиві 92/57/ЄЕС, а саме:

а) У пункті 1 розділу I «Загальні положення» відсутнє слово «інженерних». Тому воно додано (див. п. 1 запропонованої статті 1 «Загальні положення»), оскільки сфера дії Директиви 92/57/ЄЕС – не лише будівництво будівель, а й цивільні інженерні роботи (див. ст. 2(а), а також заголовок Додатка I. З іншого боку, були також додані слова «планування» та «координації» (див. запропоновану статтю 1(1), тому що це – не тільки правила організації безпеки та здоров'я на будівельному майданчику. По суті, перш за все, ці правила формують систему запобігання у галузі безпеки та здоров'я, яка охоплює планування і координацію безпеки та здоров'я - як, приміром, «Попередня інформація» для компетентних органів та «План з безпеки та здоров'я». Подія може бути організована, але відбуватися не так, як треба, тому що її завчасно не спланували, а під час проведення не координували належним чином. Ці три дієслова – планувати, організувати й координувати – є запорукою ефективності безпеки та здоров'я у робочій зоні в цілому й на будівельному майданчику зокрема – див. ст. 3, 4, 5 і 6 Директиви 92/57/ЄЕС.

б) Незважаючи на те, що у Директиві 92/57/ЄЕС і проєкті правового акта «Мінімальні вимоги щодо безпеки та здоров'я працівників на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках» у додатку подано перелік охоплених робіт, видається важливим, щоб цей перелік був наведений безпосередньо в основному тексті правового акта: це полегшує різним зацікавленим суб'єктам користування ним. Разом з тим, «роботи з риття котлованів» не були включені до переліку робіт в українському правовому акті «Мінімальні вимоги щодо безпеки та здоров'я працівників на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках», але присутні в переліку робіт у Додатку I до Директиви 92/57/ЄЕС. Отже, ці роботи з риття котлованів зараз включені, тому що значення слова «земляні роботи» може не включати риття котлованів, а це – роботи підвищеної небезпеки. Крім того, перелік робіт є дещо невпорядкований, що може призвести до втрати сфери охоплення, якщо намагатися включити до переліку надто багато робіт. Отже, пропонується інше формулювання. Наприклад, «улаштування теплоізолювальних фасадних систем» можна включити в роботи з перебудови, оснащення, переобладнання або обслуговування будівель; або «покрівельні роботи», які входять у багато типів будівельних робіт – будівництво, розширення перебудову тощо. Тут очевидно, що ці роботи, без сумніву, входять до сфери дії цього правового акта. Зазначення деяких робіт може призвести до виключення всіх інших робіт, які не згадані. Проте, були додані терміни «риштування», «крани» та «інше підймальне обладнання», тому що вони

зазначені у розділі II частини В Додатка IV до Директиви через їхній вплив на професійні ризики на будівельному майданчику.

- c) У Директиві 92/57/ЄЕС чітко вказано, що є і «буріння», і «видобуток», які відсутні у пункті 4 розділу I «Загальні положення. Отже, до пункту 2 запропонованої нової статті 2 «Сфера дії» було додано слово «буріння».
- d) Речення *«крім робіт, пов'язаних з видобуванням рудних і нерудних корисних копалин підземним способом, а також з будівництвом та експлуатацією підземних гірничих виробок, створених під час розробки родовищ корисних копалин відкритим способом»*, яке було присутнє в оригіналі Додатка 1 до «Мінімальних вимог щодо безпеки та здоров'я працівників на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках», видалено і не включено до пунктів 1 і 2 запропонованої нової статті 2 «Сфера дії», тому що воно не потрібне – його значення міститься у формулюванні пункту 2 запропонованої нової статті 2 «Сфера дії» (зокрема: *«Цей правовий акт не застосовується до буріння та видобутку у добувних галузях»*).
- e) Пункт 2 розділу I «Загальні положення» видалено. Указувати суб'єктів у цьому правовому акті не потрібно, тому що вони чітко визначені в ньому, як і їхні обов'язки, які повинні в разі невиконання призводити до відповідних санкцій. Участь цих суб'єктів впливає з тексту правового акта. Ця аргументація передбачає, що існує об'єктивна відповідальність суб'єкта, присутнього на будівельному майданчику, з подальшими санкціями. Більше того, ця відповідальність і санкції повинні бути включені до цього правового акта. По суті, чим більш об'єктивною та очевидною є ця відповідальність – із відповідними санкціями, - тим більш некорисним є згадування суб'єктів, присутніх у робочій зоні, в окремому положенні. Важливіше забезпечити охоплення всіх видів діяльності в усіх секторах економіки згідно із ст. 2(1) Рамкової Директиви 89/391/ЄЕС. Отже, було додано положення, що забезпечує таке охоплення. У ньому підкреслено, що цей «правовий акт поширюється на всі види діяльності у державному, приватному, кооперативному і громадському секторах, на органи державного управління і на всіх самозайнятих осіб стосовно до будівельних і цивільних інженерних робіт».
- f) У пункті 5 розділу I «Загальні положення» було здійснено низку змін щодо визначень – серед яких виділяється план з безпеки та здоров'я. Необхідно було краще визначити зміст плану з безпеки та здоров'я, тому що його формулювання в проекті правового акта, запропонованого Держпраці, було дещо плутаним. Згідно з першим абзацом статті 4 Директиви 92/57/ЄЕС, план з безпеки та здоров'я повинен ураховуватися на різних стадіях проектування та підготовки проекту. Отже, цим ризикам слід запобігати також на стадії підготовки проекту. Відповідно до ст. 5(b) вищезгаданої директиви, у плані з безпеки та здоров'я слід установити правила, що застосовуються до конкретного будівельного майданчика; отже, оскільки це план із безпеки та здоров'я, це мають бути саме правила з безпеки та здоров'я. Згідно з пп. 2 і 3 ст. 6 Директиви 89/391/ЄЕС,

запобіжні заходи не можуть визначатися без попереднього виявлення і оцінювання існуючих ризиків, яке повинно охоплювати всі роботи з початку і до завершення будівельних робіт, без будь-яких винятків. Отже, план з безпеки та здоров'я має бути письмовим документом, який включає комплекс заходів, направлених на запобігання професійним ризикам для здоров'я та безпеки як на стадії підготовки проєкту, так і під час виконання робіт на конкретному будівельному майданчику, де визначаються професійні ризики, пов'язані з різними стадіями будівельного процесу, оцінюються ці ризики та приписуються запобіжні заходи, спрямовані на усунення чи зменшення цих професійних ризиків, що сприяє забезпеченню безпеки та здоров'я працівників, включно з конкретними заходами, які стосуються робіт, котрі тягнуть за собою особливі ризики для безпеки та здоров'я цих працівників.

- g) У пп. 3 пункту 1 розділу XI є приклад того, як переклади можуть змінювати або обмежувати застосування положення. Подане там формулювання говорить: *“Представники працівників мають право звертатись до роботодавця з пропозиціями щодо здійснення необхідних запобіжних заходів, а також запобігання будь-якій небезпеці для працівників та/або усунення джерел небезпеки”*. Цей текст замінено на такий: *«Представники працівників **мають право просити** роботодавця вжити належних запобіжних заходів та подавати йому пропозиції з цією метою для зменшення ризиків для працівників і (або) усунення джерел небезпеки»*. Цю зміну внесено тому, що, як передбачено у статті 11 Директиви 89/391/ЄЕС, мова йде про надання представникам працівників можливості не просто «звертатись» до роботодавця, а й подавати конкретні пропозиції та просити його вжити належних запобіжних заходів. Слово «звертатись» не відображає намір законодавця. Насправді законодавець хоче, щоб представники працівників мали можливість просити роботодавця вжити конкретних заходів, а також подавати конкретні пропозиції».
- h) Ще один приклад неповного перекладу – у п. 2 розділу XIII *«Мінімальні вимоги до робочих місць на будівельних майданчиках. Улаштування робочих місць в приміщеннях»*. У цьому випадку слова «речовини» та «пил» замінені словами «відкладення» та «забруднення». Використані у Директиві слова «відкладення» та «забруднення» мають набагато ширше значення, ніж слова «речовини» та «пил», використані у проєкті правового акта. «Відкладення» та «забруднення» включають «речовини» та «пил», але охоплюють також, наприклад, суміші, які можуть потрапляти до атмосфери і які не є ані речовинами, ані пилом (див. п. 3 Частини В Додатка IV до Директиви 92/ 57/ЄЕС).
- i) Часто має місце плутанина між значенням слів «небезпечні фактори» та «ризиків». За визначенням «небезпечний фактор» відрізняється від «ризик»: «небезпечний фактор» - це щось, здатне завдати шкоди (наприклад, електричний струм, хімічні речовини, робота на драбині, шум, клавіатура, цькування на роботі, стрес тощо), тоді як «ризик» - це поєднання вірогідності, високої чи низької, того, що небезпечний фактор фактично завдасть комусь шкоди, та тяжкості, високої чи низької, її наслідків. Було внесено низку коректив.

Має також місце плутанина між термінами «робочі зони» та «робочі місця» (робочі зони – ширші та містять робочі місця, тоді як робоче місце – це окреме місце/станція/точка, де працює тільки одна особа).

- j) До змісту плану з безпеки та здоров'я (розділ V) додано системи інформування і навчання всіх працівників, присутніх на будівельному майданчику, з питань запобігання професійним ризикам та необхідність письмової фіксації діяльності координатора з питань безпеки та здоров'я. Зокрема, фіксуються заходи, вжиті генеральним підрядником, підрядниками та самозайнятими особами щодо забезпечення дотримання положень, викладених у плані з безпеки та здоров'я. Важливо, щоб координатор з питань безпеки та здоров'я міг довести факт своєї діяльності та виконання своїх обов'язків, зокрема довести цей факт замовнику та керівнику будівництва – а також інспекторам праці – або забезпечити дотримання норм із свого боку та з боку всіх роботодавців і самозайнятих осіб, працюючих на будівельному майданчику. Якщо координатор з питань безпеки та здоров'я повинен демонструвати свою діяльність, він завжди буде більш дисциплінованим у систематичному і організованому розробленні цих заходів.
- k) У розділі VI вислів «загальних положень з питань безпеки та здоров'я» слід змінити, тому що у його змісті є деякі технічні положення разом із таким званими загальними принципами запобігання (ЗПЗ), закріпленими Директивою 89/391/ЄЕС, зокрема у п. 2 ст. 6. Отже, важливо наголосити на ЗПЗ. Крім того, заходи, що мають уживатися, є запобіжними заходами, спрямованими на запобігання нещасним випадкам на роботі та професійним захворюванням. Це – не просто захисні заходи. Це – запобіжні, нереактивні заходи, здійснювані до можливого настання несприятливої події. Звідси й формулювання у Директиві 89/391/ЄЕС, де всі ці заходи визначені як «запобіжні». Це слово – запобігання – ілюструє концепцію всієї архітектури безпеки та здоров'я, як у Рамковій директиві, так і в усіх спеціальних директивах, що впливають із неї.
- l) У розділі VII «Обов'язки замовника, керівника будівництва» додано положення про те, що призначення координатора (координаторів) з питань безпеки та здоров'я не звільняє замовника або керівника будівництва від відповідальності у цьому відношенні. Незважаючи на обов'язки координаторів з питань безпеки та здоров'я, відповідальність замовника і керівника будівництва грає переважну роль і не може перекладатися на треті сторони – див. ст. 7(1) Директиви 92/57/ЄЕС.
- m) У розділі VIII та й узагалі в усьому тексті правового акта, запропонованого Держпраці, немає положення, яке наголошує на відповідальності роботодавців. Зокрема, відповідальність замовника і керівника будівництва та генерального підрядника не впливає на принцип відповідальності роботодавців, як передбачено у Директиві 89/391/ЄЕС, зокрема відповідальності за оцінку ризиків для безпеки та здоров'я працівників і за реалізацію необхідних запобіжних і захисних заходів. Дуже важливо підкреслити, що кожний роботодавець має обов'язок, який не може перекладатися на інших осіб, -

забезпечувати безпечні та здорові умови праці його працівників у кожному аспекті, пов'язаному з роботою – див. ст. 7(2) Директиви 92/57/ЄЕС і ст. 5(1) та 6 Директиви 89/391/ЄЕС. Це положення було додано.

- п) У пункті 1 розділу IX проєкту правового акта, запропонованого Держпраці, зазначено, що фізичні особи повинні *«дбати про свою власну безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я осіб, на яких можуть вплинути їхні дії чи помилки під час роботи, відповідно до пройденого ним навчання та вимог замовників або керівників будівництва та координаторів з питань безпеки та здоров'я працівників»*. Перш за все, не слід забувати, що для цілей законодавства про працю «фізична особа» - не те саме, що й «працівник», і формулювання цього положення у запропонованому вигляді – зі словом «працівник» - призводить до плутанини. Отже, намір Рамкової Директиви 89/391/ЄЕС і всіх директив, що впливають із неї, - зосередити увагу на обов'язках роботодавця (див. статті 5 і 6) і на всьому ланцюжку субпідрядної діяльності, яка починається з замовника. Звичайно, у працівників також є обов'язки (стаття 15 Директиви). Проте, припускати з самого початку, що працівник зробив помилки та щось недогледів у сфері безпеки та здоров'я на роботі, означає суперечити духу Директиви. Навпаки. Повинно бути забезпечено планування безпеки та здоров'я на роботі, належним чином інтегроване в кожний технічний захід і супроводжуване необхідним навчанням та інформуванням працівників. Для того, щоб покласти відповідальність на працівника – за бездіяльність або шкідливу дію – необхідно, щоб нічого неналежного не трапилося у всьому ланцюжку обов'язків, який починається з замовника, йде через генерального підрядника і закінчується підрядником/роботодавцем (не слід забувати й про координаторів із питань безпеки та здоров'я). Крім того, це можна встановити тільки під час розслідування нещасних випадків на роботі. Тому вищезгадане формулювання замінено таким: *«дбати про свою власну безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я осіб, на яких можуть вплинути дії чи бездіяльність у результаті неналежних умов праці на роботі, відповідно до пройденого ним навчання та вимог замовників або керівників будівництва та координаторів з питань безпеки та здоров'я»*.
- о) У п. 4(1) розділу XIV проєкту правового акта, запропонованого Держпраці, зазначено: *«Для запобігання падінню з висоти більше ніж 1,3 м необхідно встановлювати надійні захисні огороження, які унеможливляють падіння працівників, висотою не менше 1,1 м до низу верхнього елемента, які мають верхню, середню частини та борт або обладнані іншим чином»*. Не кажучи про формулювання, яке дещо спантеличує, тут виділяється такий момент, як установлення конкретних розмірів, зазначення двох технічних елементів: чому ці значення висоти – 1,3 м і 1,1 м? Чи означає наявність поручня висотою «не менше» 1,1 м, що він усе одне може бути більшим, ніж висота? Чи доречно з точки зору безпеки праці мати основний поручень більшої висоти? Навпаки, не здається, що це так. І якщо необхідно встановити конкретні розміри, чому ж не зазначити також ширину торцевої дошки від робочої платформи? Чи присутні всі

ці розміри в якомусь технічному регламенті безпеки праці у цивільному будівництві в Україні? Чи є вони типовими для стандартних розмірів засобів колективного захисту щодо риштувань, які продаються у комерційних підприємствах, і, отже, належним чином затверджені? Слід підкреслити, що всі засоби колективного захисту повинні мати однакові розміри. Наприклад, у Європейському Союзі риштування відповідають конкретним європейським гармонізованим технічним стандартам на риштування, які, хоча й не мають сили закону (і, отже, не є обов'язковими), встановлюють технічні характеристики, що вважаються належними чи достатніми для забезпечення відповідності технічним вимогам, установленим у європейському законодавстві. Отже, було доречно прийняти ці самі розміри. Попри все, згадані розміри залишені у тексті, але з застереженнями щодо вищезазначеного. Крім того, з точки зору законодавчої систематики прийняття технічних розмірів засобів колективного захисту, що впроваджуватимуться, слід було б включити в окремий технічний регламент безпеки та здоров'я у цивільному будівництві, а не у цей правовий акт (див. п. 5.1 Директиви 92/57/ЄЕС).

- р) У пункті 7 розділу XIV було необхідно замінити заголовок *«Транспортні засоби, землерийні машини і транспортери»* на *«Землерийні і навантажувально-розвантажувальні машини та механізми»*. Значення заголовка, запропонованого в цьому положенні, змінює зміст відповідного положення Директиви. Термін «транспортні засоби» та «транспортери» прямо означають засоби перевезення пасажирів – автобус, поїзд, літак, корабель, автомобіль тощо – або великих вантажів – наприклад, вагони – а не засоби для роботи на будівельному майданчику. З іншого боку, значення терміну «навантажувально-розвантажувальні» можна виразити як навантаження, розвантаження і пересування вантажів, наприклад, на фабриці чи складі, особливо за допомогою механічних пристроїв. Отже, воно чітко відрізняється від «транспортерів» або «транспортних засобів». Заголовок, наведений у п. 8 Частини В Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС буде технічно коректнішим, тому слова «транспортери» та «транспортні засоби» виключено.
- q) У пункті 9(2) розділу XIV було необхідно виділити у земляних роботах «риття котлованів», оскільки не очевидно, що термін «земляні роботи» охоплює риття котлованів. Отже, слід підкреслити, що вислів «земляні роботи» повинен включати риття котлованів. Тому слід виділити риття котлованів у земляних роботах, ураховуючи ступінь небезпеки та специфіку цього виду діяльності – звідси й наголос на ритті котлованів у земляних роботах, зроблений у Директиві 92/57/ЄЕС. Додано слова «і максимально зменшити», тому що лише виявити професійні ризики недостатньо. Після того, як їх виявлено, їх слід оцінити й розставити за значущістю. Після цього треба встановити запобіжні заходи для усунення чи максимального зменшення – якщо усунути неможливо – цих раніше виявлених ризиків. Проте, протидія існуючим ризикам у запропонованому формулюванні відсутня, залишено тільки виявлення професійних ризиків. Знову-таки, звіт за результатами оцінки ризиків, у якому немає відповідних заходів із

усунення або зменшення ризиків, - пустий і некорисний документ. Нарешті, вислів «підземні комунікації» замінено терміном «розподільні системи» з таких причин: (i) «підземні комунікації» вже включені до «прокладених під землею кабелів»; (ii) розподільні системи не були згадані, як і системи водо- і газопостачання та каналізації; див. п. 10.2 Частини В Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС.

7. Відсутнє визначення державного органу, який має правову компетенцію щодо сприяння, контролю і забезпечення дотримання положень даного правового акта. У державах-членах ЄС у більшості випадків забезпечення дотримання вимог безпеки та здоров'я на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках згідно з Директивою є обов'язком загального органу інспекції праці, що підтримується визначенням кримінальних або адміністративних санкцій⁶. Тому рекомендується передбачити, що центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за дотриманням законодавства про працю, має повноваження на забезпечення сприяння, контролю і забезпечення дотримання цього правового акта, що забезпечить краще узгодження даного правового акта з:
 - а) ст. 9(1) Конвенції МОП 1981 року про безпеку та здоров'я на роботі (№ 155), згідно з якою «утілення в життя нормативно-правових актів, які стосуються безпеки та здоров'я на роботі та робочого середовища, забезпечується адекватною та відповідною системою інспекції»;
 - б) ст. Конвенції МОП 1947 року про інспекцію праці (№ 81) і ст. 6(1) Конвенції МОП 1969 року про інспекцію праці в сільському господарстві (№ 129), де визначено основні функції системи інспекції праці;
 - с) ст. 4(2) Директиви 89/391/ЄЕС, згідно з якою «держави-члени повинні забезпечити належний контроль та нагляд».
8. Слід забезпечити також, щоб порушення положень цього правового акта належним чином охоплювалися правовими нормами, спрямованими на застосування санкцій за ці порушення. Рекомендується передбачити адекватні та стримувальні санкції за порушення положень цього правового акта, щоб забезпечити дотримання цих положень і краще узгодити його з застосовними міжнародними та європейськими стандартами з питань праці, зокрема з такими:
 - а) ст. 9(2) Конвенції МОП № 155, згідно з якою «система втілення в життя передбачає застосування адекватних санкцій за порушення нормативно-правових актів»;
 - б) ст. 18 Конвенції МОП № 81 і ст. 24 Конвенції МОП № 129, згідно з якими «відповідні санкції за порушення правових норм, виконання яких повинні забезпечувати інспектори праці, та за перешкоджання інспекторам праці у

⁶ Європейська Комісія (2017), Оцінка практичного виконання директив ЄС із безпеки та здоров'я на роботі (БЗР) у державах-членах ЄС.

виконанні їхніх обов'язків, повинні передбачатися національним законодавством та ефективно застосовуватися».

9. Рекомендується також передбачити дату набрання чинності цим правовим актом, законодавчі акти, що скасовуються у зв'язку з набранням ним чинності, внесення у необхідних випадках змін до додатків і реалізацію заходів, необхідних для узгодження правової бази з положеннями цього правового акта з метою забезпечити його ефективне застосування.

III. ДЕТАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ПРОЄКТУ ЄС-МОП

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
Наказ Міністерства (як застосований тип правового акта)	Директива Ради 92/57/ЄЕС від 24 червня 1992 року про виконання мінімальних вимог щодо безпеки та здоров'я на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках повинна транспонуватися як мінімум постановою чи розпорядженням КМУ, а не наказом Міністерства.	Цей нормативний акт за типологією повинен бути як мінімум постановою/розпорядженням Кабінету Міністрів України (КМУ), не лише для забезпечення необхідної юридичної сили вищого за ієрархією правового акта – виключаючи в такий спосіб вже існуючі інші НПА з цих самих питань – а й для забезпечення сталості правової бази, що дозволить посилити правову визначеність.
Назва: Мінімальні вимоги щодо безпеки та здоров'я працівників на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках	Мінімальні вимоги щодо безпеки та здоров'я на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках	Слово «працівників» слід виключити. Назву проєкту правового акта («Мінімальні вимоги щодо безпеки та здоров'я працівників на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках») слід замінити на «Мінімальні вимоги щодо безпеки та здоров'я на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках», тому що «вимоги щодо безпеки та здоров'я» стосуються не «працівників», а «робочих зон» (тобто «тимчасових або мобільних будівельних майданчиків»). Сфера дії Директиви 89/391/ЄЕС та всіх подальших спеціальних директив – а саме Директиви 92/57/ЄЕС – а також К. МОП 1981 року про безпеку та здоров'я на

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
		роботі (№ 155), К. МОП 2006 року про основи, що сприяють безпеці та здоров'ю на роботі (№ 187) та К. МОП 1988 року про безпеку та здоров'я в будівництві (№ 178) стосується безпеки та здоров'я у робочих зонах. Хоча мета Директиви 92/57/ЄЕС – запровадити внутрішню систему запобігання професійним ризикам у робочих зонах, кінцевими реципієнтами якої є «працівники», передбачені правила спрямовані й застосовуються до різних зацікавлених суб'єктів у робочих зонах (це замовник, керівник будівництва, координатори з питань безпеки та здоров'я, генеральні підрядники, роботодавці, самозайняті особи), зобов'язуючи їх усіх ефективно управляти безпекою та здоров'ям у цих самих робочих зонах. Було б дуже обмежуючим – назвати всю архітектуру запобігання професійним ризикам – мінімальними вимогами до безпеки і здоров'я працівників, оскільки ці вимоги, хоча і націлені на безпеку і здоров'я тих, хто працює на будівельних майданчиках, у першу чергу працівників, вони мають поширюватися не лише на них, а і на інших суб'єктів (замовник, керівник

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
		будівництва, координатори з питань безпеки і здоров'я, генеральні підрядники, роботодавці, самозайняті особи).
I. Загальні положення	Стаття 1. Загальні положення	
1. Ці Мінімальні вимоги встановлюють загальні засади щодо безпеки та здоров'я працівників, організації робочих місць на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках з метою забезпечення безпечних умов праці, збереження життя і здоров'я працівників при виконанні будівельних робіт згідно з переліком, що наведений у додатку 1 до цих Мінімальних вимог (далі - Перелік видів будівельних робіт).	1. Цим правовим актом встановлюються Мінімальні вимоги щодо планування, організації та координації з метою сприяння безпеці та здоров'ю на роботі при виконанні будівельних та цивільних інженерних робіт. 2. Ці Мінімальні вимоги розроблено на основі Директиви Ради 92/57/ЄЕС про виконання мінімальних вимог щодо безпеки та здоров'я на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках (восьмої окремої Директиви у значенні параграфа 1 статті 16 Директиви 89/391/ЄЕС).	Це формулювання є дещо плутаним і багатослівним. Важливо розділити охоплені ним питання, пронумерувати їх і зробити легшими для читання. Необхідно додати слово «інженерних», тому що сфера дії Директиви 92/57/ЄЕС – не лише будівництво будівель, а й цивільні інженерні роботи (див. ст. 2(а), а також заголовок Додатка I. З іншого боку це не тільки правила організації безпеки та здоров'я на будівельному майданчику, а й також – що найважливіше – правила планування і координації безпеки та здоров'я, як, приміром, «Попередня інформація» та «План з безпеки та здоров'я». Наприклад, подія може бути організована, але відбуватися не так, як треба, тому що її завчасно не спланували, а під час проведення не координували належним чином. Ці три дієслова – планувати, організувати й координувати – є запорукою ефективності безпеки та здоров'я у робочій зоні в цілому й на будівельному майданчику зокрема, що

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
		забезпечує формування системи запобігання професійним ризикам для безпеки та здоров'я. Див. статті 3, 4, 5 і 6 Директиви 92/57/ЄЕС.
	Стаття 2. Сфера дії	
	1. Цей правовий акт поширюється на будівельні роботи, а також на інші роботи в цивільній інженерній сфері (далі – Перелік видів будівельних робіт), зокрема на такі роботи: 1) риття котлованів; 2) земляні роботи, у тому числі улаштування штучних земляних споруд; 3) будівництво, розширення, перебудова, ремонт, реконструкція, переобладнання або оснащення, обслуговування та догляд, очищення будівель; 4) монтаж і демонтаж готових будівельних елементів, риштувань, кранів та іншого підйимального обладнання; 5) знесення; 6) будівництво, технічне обслуговування, утримання і перебудова автомобільних шляхів сполучення, залізниць, комунікацій в аеропортах та їхньої інфраструктури, річкові або морські роботи (зокрема підводні роботи), інженерні роботи (зокрема будівництво мостів, шляхопроводів та тунелів), будівництво	Незважаючи на те, що у Директиві 92/57/ЄЕС і проєкті правового акта, запропонованого Держпраці, у додатку подано перелік охоплених робіт, видається важливим, щоб цей перелік був наведений безпосередньо в основному тексті правового акта: це полегшує різним зацікавленим суб'єктам користування ним. Роботи з риття котлованів не були включені до переліку робіт в українському правовому акті, але присутні в переліку робіт у Додатку I до Директиви 92/57/ЄЕС. Отже, ці роботи були включені. Значення слова «земляні роботи» може не включати риття котлованів, а це – роботи підвищеної небезпеки. Крім того, перелік робіт є дещо невпорядкований, що може призвести до втрати сфери охоплення, якщо намагатися включити до переліку надто багато робіт. Отже, пропонується інше формулювання. Наприклад, «улаштування теплоізолювальних фасадних систем» можна включити в роботи з перебудови, оснащення, переобладнання або

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
	дамб, бункерів та промислових димових труб; 7) спеціальні роботи в галузі водного господарства, як-от іригація, осушення, системи водопостачання і видалення стічних вод, а також базові каналізаційні мережі; 8) роботи на інфраструктурних об'єктах транспортування і розподілу електроенергії, газу і зв'язку; 9) монтаж і демонтаж електричних установок і різного устаткування; 10) ізоляційні та гідроізоляційні роботи.	обслуговування будівель; або «покрівельні роботи», які входять у багато типів будівельних робіт – будівництво, розширення, перебудову тощо. Тут очевидно, що ці роботи, без сумніву, входять до сфери дії цього правового акта. Зазначення деяких робіт може призвести до виключення всіх інших робіт, які не згадані. Проте, були додані терміни «риштування», «крани» та «інше підймальне обладнання», тому що вони зазначені у розділі II частини В Додатка IV до Директиви й через їхній вплив на професійні ризики на будівельному майданчику.
4. Ці Мінімальні вимоги не поширюються на підприємства під час видобутку корисних копалин.	2. Цей правовий акт не застосовується до буріння та видобутку у добувних галузях.	У Директиві 92/57/ЄЕС чітко вказано, що є і «буріння», і «видобуток», які відсутні у формулюванні у проєкті правового акта. Отже, було додано слово «буріння». Далі, з Додатка 1 до проєкту правового акта були видалено речення <i>«крім робіт, пов'язаних з видобуванням рудних і нерудних корисних копалин підземним способом, а також з будівництвом та експлуатацією підземних гірничих виробок, створених під час розробки родовищ корисних копалин відкритим способом»</i>. Воно не потрібне, тому що

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
		формулювання заголовка цього положення після внесення до нього змін забезпечує включення цих видів робіт у види робіт, виключені з цього проєкту правового акта. Слово «видобуток» видалено, тому що в нього інше значення, ніж у слова «буріння».
	3. Положення Закону України «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі», яким імплементовано положення Директиви Ради 89/391/ЄЕС від 12 червня 1989 року про запровадження заходів, покликаних заохочувати до покращення безпеки та здоров'я працівників на роботі, повною мірою поширюються на всю сферу, зазначену в параграфі 1 цієї статті, без шкоди для суворіших і (або) спеціальних положень цього правового акта.	Директива 92/57/ЄЕС – одна з директив, що впливають із «Рамкової» Директиви 89/391/ЄЕС, тож весь зміст цієї директиви поширюється на всі директиви, прийняті на її виконання. Зміст Закону України «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі», яким інкорпоровано зміст Рамкової директиви, також повинен поширюватися, з необхідними змінами, на цей проєкт правового акта, як передбачено у ст. 16(3) Директиви 89/391/ЄЕС.
2. Ці Мінімальні вимоги поширюються на замовників, керівників будівництва, генеральних підрядників, підрядників, субпідрядників, фізичних осіб, що забезпечують себе роботою самостійно.	4. Цей правовий акт поширюється на всі види діяльності у державному, приватному, кооперативному і громадському секторах, на органи державного управління і на всіх самозайнятих осіб стосовно до будівельних і цивільних інженерних робіт.	Указувати суб'єктів у цьому правовому акті не потрібно, тому що вони чітко визначені в ньому, як і їхні обов'язки, які повинні в разі невиконання призводити до відповідних санкцій. Участь цих суб'єктів впливає з тексту правового акта. Ця аргументація передбачає, що існує об'єктивна відповідальність суб'єкта, присутнього на будівельному майданчику, з подальшими санкціями. Більше того, ця відповідальність і санкції

Формулювання положення проекту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
		повинні бути включені до цього правового акта. По суті, чим більш об'єктивною та очевидною є ця відповідальність – із відповідними санкціями, - тим більш некорисним є згадування суб'єктів, присутніх у робочій зоні, в окремому положенні. Важливіше забезпечити охоплення всіх видів діяльності в усіх секторах економіки згідно із ст. 2(1) Рамкової Директиви 89/391/ЕЕС.
	Стаття 3. Визначення	
замовник - фізична або юридична особа, яка має намір щодо забудови території (однієї чи декількох земельних ділянок) і подала в установленому законодавством порядку відповідну заяву;	1. замовник – фізична або юридична особа, за дорученням якої виконується робота;	Включені уточнення видалено, оскільки вони можуть обмежити застосування цього правового акта. Наприклад, обов'язок дотримуватися процедур, передбачених правовою базою, - «в установленому порядку», - виключив би зі сфери дії цього правового акта всі нелегальні роботи, які можуть виконуватися.
керівник будівництва (інженер-консультант у будівництві) - фізична особа з кваліфікаційним рівнем, підтвердженим третьою стороною, або юридична особа (інжинірингова компанія, яка має у своєму складі фахівців з кваліфікаційним рівнем, підтвердженим третьою стороною), яка в межах повноважень, делегованих замовником, здійснює керівництво реалізацією проекту, надає замовнику	2. керівник будівництва (інженер-консультант у будівництві) - фізична особа з кваліфікаційним рівнем, підтвердженим третьою стороною, або юридична особа (інжинірингова компанія, яка має у своєму складі фахівців з кваліфікаційним рівнем, підтвердженим третьою стороною), яка в межах повноважень, делегованих замовником, здійснює керівництво реалізацією проекту, надає замовнику	Слово «інжинірингова» виключено. Чи дійсно це має бути інжинірингова компанія? Хіба це не може бути консалтингова компанія з інженерами відповідної кваліфікації? Або навіть з архітекторами?

Формулювання положення проекту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
консультації щодо вибору оптимальних шляхів його реалізації, приймає від його імені відповідні рішення або виконує інші функції;	консультації щодо вибору оптимальних шляхів його реалізації, приймає від його імені відповідні рішення або виконує інші функції;	
координатор з питань безпеки та здоров'я працівників на стадії розроблення проектної документації на будівництво - компетентна фізична особа з підтвердженою кваліфікацією або юридична особа (яка має у своєму складі фахівця з підтвердженою кваліфікацією), яка на стадії розроблення проектної документації виконує доручені їй замовником або керівником будівництва завдання, визначені у пункті 1 розділу IV цих Мінімальних вимог;	3. координатор з питань безпеки та здоров'я на стадії підготовки проекту - компетентна фізична особа з підтвердженою кваліфікацією або юридична особа (яка має у своєму складі фахівця з підтвердженою кваліфікацією), яка на стадії підготовки проекту виконує за дорученням замовника і (або) керівника будівництва завдання, визначені у пункті 1 статті 6 цих Мінімальних вимог;	Це величезне визначення не сприяє його запам'ятовуванню і подальшому використанню. Його скорочено. Стадія розроблення проектної документації – це стадія, що передуює початкові будівельних робіт. Слово «працівників» виключено. Сфера дії Директиви 89/391/ЄЕС та всіх подальших індивідуальних директив – а саме Директиви 92/57/ЄЕС – а також К. МОП 1981 року про безпеку та здоров'я на роботі (№ 155), К. МОП 2006 року про основи, що сприяють безпеці та здоров'ю на роботі (№ 187) та К. МОП 1988 року про безпеку та здоров'я в будівництві (№ 178) стосується безпеки та здоров'я у робочих зонах. Крім того, мова йде про внутрішню систему запобігання професійним ризикам, фактичними кінцевими реципієнтами якої є працівники, але правила якої поширюються на різних зацікавлених суб'єктів у робочих зонах, зобов'язуючи їх усіх ефективно управляти безпекою та здоров'ям у цих самих робочих зонах. Було б дуже обмежуючим –

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
		назвати всю архітектуру запобігання професійним ризикам – мінімальними вимогами до безпеки і здоров'я працівників, оскільки ці вимоги, хоча і націлені на безпеку і здоров'я тих, хто працює на будівельних майданчиках, у першу чергу працівників, вони мають поширюватися не лише на них, а і на інших суб'єктів (замовник, керівник будівництва, координатори з питань безпеки і здоров'я, генеральні підрядники, роботодавці, самозайняті особи). Нарешті, від замовника/керівника будівництва залежить саме координатор, а не завдання. Завдання чітко визначені.
координатор з питань безпеки та здоров'я працівників на стадії будівництва - компетентна фізична особа з підтвердженою кваліфікацією або юридична особа (яка має у своєму складі фахівця з підтвердженою кваліфікацією), яка на стадії будівництва виконує доручені їй замовником або керівником будівництва завдання, визначені у <u>розділі IV</u> цих Мінімальних вимог;	4. координатор з питань безпеки та здоров'я на стадії будівництва - компетентна фізична особа з підтвердженою кваліфікацією або юридична особа (яка має у своєму складі фахівця з підтвердженою кваліфікацією), яка на стадії будівництва виконує за дорученням замовника і (або) керівника будівництва завдання, визначені у пункті 2 статті 6 цих Мінімальних вимог;	Слово «працівників» виключено. Сфера дії Директиви 89/391/ЄЕС та всіх подальших індивідуальних директив – а саме Директиви 92/57/ЄЕС – а також К. МОП 1981 року про безпеку та здоров'я на роботі (№ 155), К. МОП 2006 року про основи, що сприяють безпеці та здоров'ю на роботі (№ 187) та К. МОП 1988 року про безпеку та здоров'я в будівництві (№ 178) стосується безпеки та здоров'я у робочих зонах. Крім того, мова йде про внутрішню систему запобігання професійним ризикам, фактичними кінцевими реципієнтами якої є працівники, але

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
		правила якої поширюються на різних зацікавлених суб'єктів у робочих зонах, зобов'язуючи їх усіх ефективно управляти безпекою та здоров'ям у цих самих робочих зонах. Було б дуже обмежуючим – назвати всю архітектуру запобігання професійним ризикам – мінімальними вимогами до безпеки і здоров'я працівників, оскільки ці вимоги, хоча і націлені на безпеку і здоров'я тих, хто працює на будівельних майданчиках, у першу чергу працівників, вони мають поширюватися не лише на них, а і на інших суб'єктів (замовник, керівник будівництва, координатори з питань безпеки і здоров'я, генеральні підрядники, роботодавці, самозайняті особи). Нарешті, від замовника/керівника будівництва залежить саме координатор, а не завдання. Завдання чітко визначені.
генеральний підрядник - підрядник, який залучає до виконання робіт третіх осіб (субпідрядників), залишаючись відповідальним перед замовником за результати їх роботи;	5. генеральний підрядник – фізична або юридична особа, найнята безпосередньо замовником, яка виконує всі будівельні чи інженерні роботи або їх частину і яка може також залучати з цією метою за субпідрядом інших осіб (підрядників і субпідрядників), залишаючись відповідальним перед замовником за	Генеральний підрядник, як правило, є прямим підрядником, тобто стороною, з якою укладаються договори підряду. Його наймає безпосередньо власник об'єкта, замовник. Він є головним підрядником. Генеральний підрядник несе основну відповідальність за будівництво. Отже, важливо підкреслити, що він залежить від замовника і наймається замовником.

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
	результати їх роботи. Іноді він одночасно може бути замовником.	
підрядник - сторона договору підряду, яка виконує та передає замовнику закінчені роботи (об'єкт будівництва), передбачені договором підряду;	6. підрядник -	
план заходів з питань безпеки та здоров'я працівників будівельного майданчика (далі - план) - письмовий документ, який включає комплекс заходів, направлених на запобігання виникненню професійних ризиків під час виконання робіт на конкретному будівельному майданчику, зокрема встановлює вимоги з питань безпеки та здоров'я працівників до генерального підрядника, підрядника, субпідрядників та фізичних осіб щодо організації будівельного майданчика, організації робочих місць, безпечного виконання робіт, експлуатації будівельних машин, електробезпеки тощо;	7. план з безпеки та здоров'я – письмовий документ, який включає комплекс заходів, направлених на запобігання професійним ризикам для здоров'я та безпеки як на стадії підготовки проєкту, так і під час виконання робіт на конкретному будівельному майданчику, де визначаються професійні ризики, пов'язані з різними стадіями будівельного процесу, оцінюються ці ризики та приписуються запобіжні заходи, спрямовані на усунення чи зменшення цих професійних ризиків, що сприяє забезпеченню безпеки та здоров'я працівників, включно з конкретними заходами, які стосуються робіт, котрі тягнуть за собою особливі ризики для безпеки та здоров'я цих працівників;	Цей план – не просто план, а план з безпеки та здоров'я. Проєкт правового акта передбачає тільки план з безпеки та здоров'я, без розрізнення між двома планами – планом з безпеки та здоров'я на стадії підготовки проєкту і іншим планом з безпеки та здоров'я, для стадії будівництва. Іншими словами, передбачено єдиний документ, єдиний план з безпеки та здоров'я. Через це слова «будівельного майданчика» виключено. Згідно з першим абзацом статті 4 Директиви 92/57/ЄЕС, план з безпеки та здоров'я повинен ураховуватися на різних стадіях проєктування та підготовки проєкту. Отже, цим ризикам слід запобігати також на стадії підготовки проєкту. Відповідно до ст. 5(b) вищезгаданої директиви, у плані з безпеки та здоров'я слід установити правила, що застосовуються до конкретного будівельного майданчика; отже, оскільки

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
		це план із безпеки та здоров'я, це мають бути саме правила з безпеки та здоров'я. Згідно з пп. 2 і 3 ст. 6 Директиви 89/391/ЄЕС, запобіжні заходи не можуть визначатися без попереднього виявлення і оцінювання існуючих ризиків, яке повинно охоплювати всі роботи з початку і до завершення будівельних робіт, без будь-яких винятків.
приміщення –	8. приміщення -	
проектувальник -.....	9. проєктувальник.....;	
роботодавець - власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган незалежно від форм власності, виду діяльності, господарювання або фізична особа, яка використовує найману працю;	10. роботодавець – фізична або юридична особа, яка має на будівельному майданчику трудові відносини з працівником – навіть якщо вони формально не визнані такими – та несе відповідальність за всі будівельні чи інженерні роботи або за їх частину;	Визначення зі ст. 3(b) Директиви 89/391/ЄЕС, адаптоване до будівельних майданчиків.
тимчасові або мобільні будівельні майданчики (далі - будівельні майданчики)	11.;	
фізична особа, яка забезпечує себе роботою самостійно	12.;	
II. Організація управління з питань безпеки та здоров'я працівників на будівельному майданчику	Стаття 4. Організація управління з питань безпеки та здоров'я на роботі на будівельному майданчику	Щодо виключення слова «працівники» див. раніше викладене обґрунтування.

Формулювання положення проекту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
1. Якщо на будівельному майданчику будуть виконувати або виконують будівельні роботи два і більше підрядників (включаючи генерального підрядника), або підрядник і фізична(і) особа(и), або фізичні особи, замовник або керівник будівництва призначає одного або кількох координаторів з питань безпеки та здоров'я працівників на стадії розроблення проектної документації на будівництво та координаторів з питань безпеки та здоров'я працівників на стадії будівництва. Координатор з питань безпеки та здоров'я працівників на стадії розробки проектної документації призначається до початку розроблення проектної документації, координатор з питань безпеки та здоров'я працівників на стадії будівництва призначається до початку виконання будівельних робіт. Допускається суміщення обов'язків координатора з питань безпеки та здоров'я працівників на стадії розроблення проектної документації на будівництво та координатора з питань безпеки та здоров'я працівників на стадії будівництва.	1. Якщо на будівельному майданчику будуть виконувати або виконують будівельні роботи два і більше підрядників (включаючи генерального підрядника), або підрядник і фізична(і) особа(и), або фізичні особи, замовник або керівник будівництва призначає одного або кількох координаторів з питань безпеки та здоров'я на стадії підготовки проекту та одного або кількох координаторів з питань безпеки та здоров'я на стадії будівництва. 2. Координатор з питань безпеки та здоров'я на стадії підготовки проекту призначається до початку розроблення проектної документації, координатор з питань безпеки та здоров'я на стадії будівництва призначається до початку виконання будівельних робіт. 3. Допускається суміщення обов'язків координатора з питань безпеки та здоров'я на стадії підготовки проекту та координатора з питань безпеки та здоров'я на стадії будівництва.	Щодо виключення слова «працівники» див. раніше викладене обґрунтування. Цей пункт є дуже великим за розміром, тому було необхідно покращити систематику охоплених у ньому питань.
2. Замовник або керівник будівництва до початку виконання будівельних робіт на	4. Замовник або керівник будівництва до початку виконання будівельних робіт на	Щодо виключення слова «працівники» див. раніше викладене обґрунтування.

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
будівельному майданчику забезпечує складання плану заходів з питань безпеки та здоров'я працівників будівельного майданчика з урахуванням вимог державних будівельних норм ДБН А.3.2-2-2009 „Система стандартів безпеки праці. Охорона праці і промислова безпека у будівництві”.	будівельному майданчику забезпечує складання плану з безпеки та здоров'я з урахуванням вимог державних будівельних норм ДБН А.3.2-2-2009 „Система стандартів безпеки праці. Охорона праці і промислова безпека у будівництві”.	Щодо згаданих вимог державних будівельних норм ДБН А.3.2-2-2009 „Система стандартів безпеки праці. Охорона праці і промислова безпека у будівництві”, то вони не були проаналізовані при підготовці цих рекомендацій. Тому важливо, щоб національні фахівці перевірили відповідність цих вимог нормам ЄС, зокрема Директиві ЄС 92/57/ЄЕС і в разі необхідності внесли відповідні зміни для забезпечення узгодження.
3. Замовник Додатком 2.....: якщо передбачена тривалість будівельних робіт перевищує 30 робочих днів і на будівельних роботах одночасно буде зайнято понад 20 працівників та фізичних осіб; якщо планований обсяг виконання будівельних робіт перевищує 500 людино-днів.	5. Замовник.....Додатком 1.....: 1) якщо передбачена тривалість будівельних робіт перевищує 30 робочих днів і на будівельних роботах одночасно буде зайнято понад 20 працівників та фізичних осіб; 2) якщо планований обсяг виконання будівельних робіт перевищує 500 людино-днів.	Цей додаток перенумеровано. Це необхідно для визначення різних положень.
4. (У проєкті правового акта Держпраці цей п. 4 чинного Наказу виключено)	6. Один примірник Попередньої інформації повинен бути розміщений замовником або керівником будівництва	Ці видалені положення (пункти 4 та 5) мають важливе значення і містяться у ст. 3(3) Директиви 92/57/ЄЕС. Розміщення

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
	на видному для всіх учасників будівництва місці, розташованому на території будівельного майданчика.	цієї інформації на видному місці є також формою забезпечення прозорості та самоконтролю реальної ситуації на кожному будівельному майданчику. З цієї причини це положення слід залишити в тексті.
5. (У проєкті правового акта Держпраці цей п. 5 виключено).	7. Попередня інформація, що розташована на будівельному майданчику, повинна постійно оновлюватись у разі її зміни.	Ці видалені положення (пункти 4 та 5) мають важливе значення і містяться у ст. 3(3) Директиви 92/57/ЄЕС. Природно, що цей документ часто змінюватиметься. Наприклад, щоразу коли на будівельний майданчик заходить новий роботодавець або якщо змінюються строки виконання робіт. З цієї причини це положення слід залишити в тексті.
III. Врахування питань безпеки та здоров'я працівників під час проектування	Стаття 5. Врахування питань безпеки та здоров'я на роботі під час проектування	Щодо виключення слова «працівники» див. раніше викладене обґрунтування.
1. Керівник будівництва або замовник, що виконує обов'язки керівника будівництва, проєктувальник на різних етапах підготовки і виконання проєктної документації зобов'язані врахувати вимоги загальних положень з питань безпеки та здоров'я працівників, що зазначені у розділі VI цих Мінімальних вимог, особливо у таких випадках:	1. Керівник будівництва або замовник, що виконує обов'язки керівника будівництва, проєктувальник на різних етапах підготовки проєкту зобов'язані врахувати загальні принципи запобігання стосовно до конкретної ситуації на будівельному майданчику, що зазначені у статті 6 цих Мінімальних вимог, особливо у таких випадках:	Що стосується виразу «загальні положення з питань безпеки та здоров'я працівників», це формулювання слід змінити, оскільки в їхньому змісті є певні технічні положення разом із так званими загальними принципами запобігання (ЗПЗ), закріпленими Директивою 89/391/ЄЕС, зокрема у п. 2 ст. 6. Отже, важливо наголосити на ЗПЗ. Вони є підвалинами безпеки та здоров'я.

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
при архітектурному, технічному та/або організаційному плануванні, щоб розподілити різні роботи або стадії робіт та визначити ті роботи, які можуть виконуватись одночасно або послідовно, одна за одною; під час оцінки запланованої тривалості виконання різних робіт чи стадій робіт.	1) при.....; 2) під час	Необхідно ідентифікувати різні положення.
2. Керівник будівництва або замовник, що виконує обов'язки керівника будівництва, проектувальник на різних етапах підготовки, виконання, корегування проектної документації зобов'язані також врахувати вимоги плану заходів з питань безпеки та здоров'я працівників будівельного майданчика, документа, складеного згідно з підпунктом 3 пункту 1 розділу IV цих Мінімальних вимог, з урахуванням вимог підпункту 3 пункту 2 розділу IV цих Мінімальних вимог.	2. Керівник будівництва або замовник, що виконує обов'язки керівника будівництва, на різних етапах підготовки проєкту, зобов'язаний врахувати вимоги плану з безпеки та здоров'я, документа, складеного згідно з підпунктом 2 пункту 1 статті 6 цих Мінімальних вимог, з урахуванням вимог пункту 8 статті 7 цих Мінімальних вимог.	Щодо виключення слова «працівники» див. раніше викладене обґрунтування.
IV. Координатори з питань безпеки та здоров'я працівників	Стаття 6. Координатор з питань безпеки та здоров'я працівників	Щодо виключення слова «працівники» див. раніше викладене обґрунтування

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
1. Координатор з питань безпеки та здоров'я працівників на стадії розроблення проєктної документації будівництва зобов'язаний:	1. Координатор з питань безпеки та здоров'я на стадії підготовки проєкту зобов'язаний:	Щодо виключення слова «працівники» див. раніше викладене обґрунтування.
1)	;	
2) розробити або організувати розроблення плану заходів з питань безпеки та здоров'я працівників будівельного майданчика, в якому встановлюються всі необхідні вимоги з питань безпеки та здоров'я працівників, що стосуються конкретного будівельного майданчика та тих робіт, які будуть на ньому виконуватись, окремо передбачивши в ньому детальні заходи з питань безпеки та здоров'я працівників щодо виконання будівельних робіт, зазначених у переліку будівельних робіт, при виконанні яких існує підвищений ризик для життя і здоров'я працівників, що наведений у додатку 3 до цих Мінімальних вимог (далі - Перелік будівельних робіт);	2) розробити або організувати розроблення плану з безпеки та здоров'я , в якому встановлюються всі необхідні вимоги з безпеки та здоров'я на роботі , що стосуються конкретного будівельного майданчика та тих робіт, які будуть на ньому виконуватись, окремо передбачивши в ньому детальні запобіжні заходи щодо виконання будівельних робіт, зазначених у переліку будівельних робіт, при виконанні яких існує підвищений ризик для життя і здоров'я працівників, що наведений у додатку II до цих Мінімальних вимог (далі - Перелік будівельних робіт, пов'язаних з особливими ризиками);	Щодо виключення слова «працівники» див. раніше викладене обґрунтування. До заголовку переліку будівельних робіт додано також уточнення «пов'язаних з особливими ризиками», тому що, по-перше, це – особливі ризики, зазначені як такі у Директиві, а по-друге – щоб не плутати з переліком робіт у Додатку II.
3) скласти відповідну документацію щодо особливостей та умов будівництва, що містить необхідну інформацію з питань	3) скласти відповідну документацію щодо особливостей та умов будівництва, що містить необхідну інформацію з питань	Щодо виключення слова «працівники» див. раніше викладене обґрунтування.

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
безпеки та здоров'я працівників та повинна використовуватись під час виконання робіт, зазначених у Переліку видів будівельних робіт, при експлуатації об'єкта будівництва (далі - документація);	безпеки та здоров'я та повинна використовуватись під час виконання робіт, зазначених у Переліку видів будівельних робіт, при експлуатації об'єкта будівництва (далі - документація);	
4) передати план заходів з питань безпеки та здоров'я працівників будівельного майданчика та документацію, зазначену в підпункті 3 цього пункту, координатору з питань безпеки та здоров'я працівників на стадії будівництва.	4) передати план з безпеки та здоров'я та документацію, зазначену в підпункті 3) цього пункту, координатору з питань безпеки та здоров'я на стадії будівництва.	Слова «будівельного майданчика» і «працівників» виключено. Проєкт правового акта передбачає тільки план з безпеки та здоров'я, без розрізнення між двома планами – планом з безпеки та здоров'я на стадії підготовки проєкту і іншим планом з безпеки та здоров'я, для стадії будівництва. Іншими словами, передбачено єдиний документ, єдиний план з безпеки та здоров'я. Через це слова «будівельного майданчика» виключено. Див. також раніше викладене обґрунтування щодо виключення слова «працівників».
2. Координатор з питань безпеки та здоров'я працівників на стадії будівництва зобов'язаний:	2. Координатор з питань безпеки та здоров'я на стадії будівництва зобов'язаний:	Щодо виключення слова «працівники» див. раніше викладене обґрунтування.
координувати здійснення загальних положень з питань безпеки та здоров'я працівників відповідно до розділу VI цих	1) координувати здійснення загальних принципів запобігання, застосованих до конкретної ситуації на будівельному	Що стосується виразу «загальні положення з питань безпеки та здоров'я працівників», це формулювання слід змінити. У

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
Мінімальних вимог при виборі технічних та/або організаційних рішень з метою планування різних робіт або стадій робіт, що можуть виконуватись одночасно або послідовно, та при визначенні часу, необхідного для виконання цих робіт або стадій робіт;	майданчику, відповідно до статті 8 цих Мінімальних вимог: i. при виборі технічних та/або організаційних рішень з метою планування різних робіт або стадій робіт, що можуть виконуватись одночасно або послідовно, ii. при визначенні часу, необхідного для виконання цих робіт або стадій робіт;	Директиві 89/391/ЄЕС ці «загальні положення» мають іншу назву, але є дуже точними і повинні використовуватися, тому що вони є принципами, що містяться в цій директиві: це ЗПЗ стосовно безпеки та здоров'я, наведені у п. 2 ст. 6. Пункт поділено на два підпункти, щоб підкреслити передбачені завдання і зробити текст більш зрозумілим. Крім того, заходи, що мають уживатися, є запобіжними заходами, спрямованими на запобігання нещасним випадкам на роботі та професійним захворюванням. Це – не просто захисні заходи. Це – запобіжні заходи, здійснювані до можливого настання несприятливої події. Звідси й формулювання у Директиві 89/391/ЄЕС, де всі ці заходи визначені як «запобіжні». Це слово – запобігання – ілюструє концепцію всієї архітектури безпеки та здоров'я, як у Рамковій директиві, так і в усіх спеціальних директивах, що впливають із неї.
2) координувати вжиття заходів, направлених на забезпечення дотримання підрядниками і фізичними особами вимог розділу VI цих Мінімальних вимог, плану заходів з питань безпеки та здоров'я працівників будівельного майданчика та нормативно-	2) координувати вжиття заходів, направлених на забезпечення дотримання підрядниками і фізичними особами вимог статті 8 цих Мінімальних вимог, плану з безпеки та здоров'я та нормативно-правових актів з безпеки та здоров'я на роботі ;	Щодо виключення термінів «будівельний майданчик» і «працівники» див. раніше викладене обґрунтування.

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
правових актів з безпеки та здоров'я працівників;		
3) вносити або організовувати внесення необхідних змін в план заходів з питань безпеки та здоров'я працівників будівельного майданчика та документацію, зазначену в підпункті 3 пункту 1 цього розділу, з урахуванням ходу робіт і змін, що при цьому виникають, зокрема в проектній документації;	3) вносити або організовувати внесення необхідних змін в план з безпеки та здоров'я та документацію, зазначену в підпункті 3 пункту 1 цієї статті , з урахуванням ходу робіт і змін, що при цьому виникають, зокрема в проектній документації;	Щодо виключення термінів «будівельний майданчик» і «працівники» див. раніше викладене обґрунтування.
4)	;	
5) погоджувати заходи підрядників з питань безпеки та здоров'я працівників, зокрема передбачені в проєктах виконання робіт, технологічних картах, і відповідно перевіряти їх виконання;	5) погоджувати запобіжні заходи підрядників, зокрема передбачені в проєктах виконання робіт, технологічних картах, і відповідно перевіряти їх виконання;	Формулювання «погоджувати заходи підрядників з питань безпеки та здоров'я працівників» не є цілком неправильним, але технічно звучить не дуже добре. В цьому випадку краще використати вираз «запобіжні заходи».
6) координувати здійснення підрядниками контролю за дотриманням встановлених вимог з питань безпеки та здоров'я працівників під час виконання робіт;	6) координувати здійснення підрядниками контролю за дотриманням встановлених вимог з питань безпеки та здоров'я на роботі під час виконання робіт;	Щодо виключення слова «працівники» див. раніше викладене обґрунтування.
7) визначати разом з підрядниками, фізичними особами порядок допуску працівників на будівельний майданчик,	7) визначати разом з підрядниками, фізичними особами порядок допуску працівників на будівельний майданчик,	Це формулювання не є дуже очевидним. До нього внесено зміни, щоб краще розуміти його значення.

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
використання ними засобів колективного та індивідуального захисту, вантажопідіймальних механізмів, умови підключення до мереж електропостачання тощо;	забезпечення їх необхідного первинного інструктажу та інформування, зокрема щодо використання ними засобів колективного та індивідуального захисту, вантажопідіймальних механізмів, умови підключення до мереж електропостачання тощо;	
8).....;	8)	
3. Для виконання своїх обов'язків координатори з питань безпеки та здоров'я працівників повинні: брати участь у всіх стадіях розробки проєктної документації та виконання будівельних робіт; брати участь у всіх нарадах, засіданнях, які стосуються розробки проєктної документації та виконання будівельних робіт; отримувати від проектувальника, підрядників інформацію та документи, необхідні для виконання своїх обов'язків.	3. Для виконання своїх обов'язків координатори з питань безпеки та здоров'я повинні: i) брати участь у всіх стадіях підготовки проєкту та виконання будівельних робіт; ii) отримувати від керівника будівництва/замовника, проектувальника, підрядників інформацію та документи, необхідні для виконання своїх обов'язків.	Щодо виключення слова «працівники» див. раніше викладене обґрунтування. Як уже зазначалося вище, формулювання «розробка проєктної документації» є громіздким і не сприяє його запам'ятовуванню і подальшому використанню. Воно було скорочено до виразу «підготовка проєкту». Керівнику будівництва чи замовнику також доведеться надавати координаторам з питань безпеки та здоров'я всю документацію та інформацію, необхідну для виконання їхніх обов'язків.
4. Координатори з питань безпеки та здоров'я працівників повинні мати необхідну підготовку для виконання своїх функцій:	4. Координатори з питань безпеки та здоров'я повинні мати необхідну підготовку для виконання своїх функцій: i) ii)	Щодо виключення слова «працівники» див. раніше викладене обґрунтування. Крім цього, вираз «інженер з питань безпеки та здоров'я працівників» стає ще

Формулювання положення проекту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
вищу освіту відповідного напрямку підготовки; не менше 5 років професійного досвіду у сфері архітектури, будівництва або управління будівельними майданчиками; підтверджену незалежним органом кваліфікацію за професією інженера з питань безпеки та здоров'я працівників (будівництво).	iii) підтверджену незалежним органом кваліфікацію за професією інженера з питань безпеки та здоров'я на роботі (будівництво).	менш правдоподібним: інженерія щодо працівників...
V. План з питань безпеки та здоров'я працівників будівельного майданчика	Стаття 7. План з безпеки та здоров'я	Щодо виключення термінів «будівельний майданчик» і «працівники» див. раніше викладене обґрунтування.
1. План розробляється одночасно з проектною документацією, завершується до початку виконання будь-яких робіт на будівельному майданчику. План повинен своєчасно виконуватися протягом всього часу проведення робіт на будівельному майданчику. Якщо змінюються умови проектної документації або умови будівництва, план повинен бути скорегований.	1. План з безпеки та здоров'я розробляється одночасно з проектом, завершується до початку виконання будь-яких робіт на будівельному майданчику. План з безпеки та здоров'я повинен своєчасно виконуватися протягом всього часу проведення робіт на будівельному майданчику. Якщо змінюються умови проектної документації або умови будівництва, план повинен бути скорегований.	З метою оптимізації слова «проектною документацією» були видалені (обґрунтування вже викладено вище).

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
2. Складання плану забезпечує замовник або керівник будівництва.	2. Складання плану з безпеки та здоров'я забезпечує замовник або керівник будівництва.	Це не просто план, це план з безпеки та здоров'я. На будівельних майданчиках, напевно, будуть інші види планів.
3. У разі непризначення координаторів згідно з пунктом 1 розділу II цих Мінімальних вимог у зв'язку з виконанням робіт одним підрядником складання плану покладається на проєктувальника.	3. У разі непризначення координаторів з питань безпеки та здоров'я згідно з пунктом 1 статті 4 цих Мінімальних вимог у зв'язку з виконанням робіт одним підрядником складання плану з безпеки та здоров'я покладається на проєктувальника.	Це – координатори з питань безпеки та здоров'я.
4. Проектно-технологічна документація не може замінювати план.	4. Проектно-технологічна документація не може замінювати план з безпеки та здоров'я .	Це не просто план, це план з безпеки та здоров'я. На будівельних майданчиках, напевно, будуть інші види планів.
5. Якщо необхідна інформація включена до проєктної чи проектної-технологічної документації або в інші документи, в плані можуть міститися тільки посилання на місцезнаходження такої інформації.	5. Якщо необхідна інформація включена до проєктної документації або в інші документи, в плані можуть міститися тільки посилання на місцезнаходження такої інформації, якщо це не загрожуватиме розумінню плану з безпеки та здоров'я і виконанню передбачених у ньому заходів .	Щоб зрозуміти логіку робочої зони, іноді може бути необхідно зібрати всю інформацію. Дуже часто узгодженість процесів можна відразу зрозуміти тільки у повністю описаному контексті. Важливо не забувати, що це – документ, до якого звертатимуться всі роботодавці, присутні на будівельному майданчику, а також самозайняті особи.
6. План складається з урахуванням вимог нормативно-правових актів з питань безпеки та здоров'я працівників та державних санітарних норм і правил.	6. План з безпеки та здоров'я складається з урахуванням вимог нормативно-правових актів з питань безпеки та	Це не просто план, це план з безпеки та здоров'я. На будівельних майданчиках, напевно, будуть інші види планів. Щодо виключення слова «працівники» див. раніше викладене обґрунтування.

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
	здоров'я на роботі та державних санітарних норм і правил.	
7. При розробці плану необхідно брати до уваги всі види діяльності, які здійснюються на будівельному майданчику, і виявити всі зони, де виконуються роботи, зазначені у Переліку будівельних робіт.	7. При розробці плану необхідно брати до уваги всі види діяльності, які здійснюються на будівельному майданчику, і виявити всі зони, де виконуються роботи, зазначені у Переліку будівельних робіт, пов'язаних з особливими ризиками (Додаток II).	До заголовку переліку будівельних робіт додано також уточнення «пов'язаних з особливими ризиками», тому що, по-перше, це – «особливі ризики», зазначені як такі у Директиві 92/57/ЄЕС, а по-друге – щоб не плутати з переліком робіт у статті 2 (Переліком видів будівельних робіт)
8. План містить:	8. План з безпеки та здоров'я містить:	Це не просто план, це план з безпеки та здоров'я. На будівельних майданчиках, напевно, будуть інші види планів.
загальну інформацію	1) загальну інформацію.....;	
загальний порядок організації з питань безпеки та здоров'я працівників на будівельному майданчику;	2) загальний порядок організації з питань безпеки та здоров'я на роботі на будівельному майданчику;	Щодо виключення слова «працівники» див. раніше викладене обґрунтування.
вимоги з питань безпеки та здоров'я працівників до організації будівельного майданчика, у тому числі до санітарно-побутового обслуговування, місця і способів складування матеріалів,	3) вимоги з питань безпеки та здоров'я до організації будівельного майданчика, у тому числі до санітарно-побутового обслуговування – кімнат відпочинку з ліжками, душових, приміщень для переодягання, кімнат для прийому їжі , - місця і способів складування матеріалів	Щодо виключення слова «працівники» див. раніше викладене обґрунтування. Кімнати для відпочинку та розміщення людей, душові, приміщення для переодягання, належні кімнати для прийому їжі зазначені у Додатку IV до Директиви 92/57/ЄЕС, тому були додані відповідні слова.
перелік професійних ризиків, які можуть виникнути;	4) перелік.....:	

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
конкретні заходи, направлені на усунення або зменшення професійних ризиків;	5) конкретні заходи.....;	
конкретні заходи щодо робіт, що підпадають під одну або більше категорій, перерахованих у <u>Переліку будівельних робіт</u> ;	6) конкретні заходи щодо робіт, що підпадають під одну або більше категорій Переліку будівельних робіт, пов'язаних з особливими ризиками ;	Стосовно уточнення «з особливими ризиками» див. обґрунтування вище.
вимоги до	7) вимоги до	
заходи щодо	8) заходи щодо	
загальні заходи	9) загальні заходи	
заходи щодо	10) заходи щодо	
дії в разі	11) дії в разі	
порядок	12) порядок	
можливі фактори ризику, які можуть виникнути в процесі будівельних робіт у зв'язку із застосуванням шкідливих для здоров'я матеріалів, що зазначені в проєктній документації, і необхідні нормативно-правові акти з цього питання;	13) можливі фактори ризику, які можуть виникнути в процесі будівельних робіт у зв'язку із застосуванням шкідливих для здоров'я матеріалів, що зазначені в проєкті, і необхідні нормативно-правові акти з цього питання;	З метою оптимізації слова «проєктній документації» були видалені (обґрунтування вже викладено вище).
розташування.....;	14) розташування	
засоби	15) засоби	
шляхи і способи	16) шляхи і способи	
умови	17) умови	

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
умови щодо можливості	18) умови щодо можливості	
умови видалення,	19) умови видалення,	
умови підключення	20) умови підключення	
процес узгодження передбачених у плані заходів з питань безпеки та здоров'я працівників і обмін відповідною інформацією між замовником, керівником будівництва, підрядниками та фізичними особами;	21) процес узгодження передбачених у плані запобіжних заходів і обмін відповідною інформацією між замовником, керівником будівництва, підрядниками та фізичними особами;	Щодо виключення слова «працівники» див. раніше викладене обґрунтування.
рекомендації з питань безпеки та здоров'я працівників для підрядників.	22) рекомендації з питань запобіжних заходів для підрядників;	Щодо виключення слова «працівники» див. раніше викладене обґрунтування.
	23) системи інформування і навчання всіх працівників, присутніх на будівельному майданчику, з питань запобігання професійним ризикам; 24) письмова фіксація діяльності координатора з питань безпеки та здоров'я, зокрема: i) усі заходи, зазначені у статті 6; ii) заходи, вжиті генеральним підрядником, підрядниками та самозайнятими особами щодо забезпечення дотримання положень, викладених у плані з безпеки та здоров'я.	Важливо, щоб координатор з питань безпеки та здоров'я міг довести факт своєї діяльності та виконання своїх обов'язків, зокрема довести цей факт замовнику та керівнику будівництва – а також інспекторам праці – або забезпечити дотримання норм із свого боку та з боку всіх роботодавців і самозайнятих осіб, працюючих на будівельному майданчику. Якщо координатор з питань безпеки та здоров'я повинен демонструвати свою діяльність, він завжди буде більш дисциплінованим у систематичному і організованому розробленні цих заходів.
9. План повинен	9. План з безпеки та здоров'я повинен.....	Щодо виключення слова «працівники» див. раніше викладене обґрунтування.

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
10. План підписується координатором з питань безпеки та здоров'я працівників на стадії розроблення проектної документації на будівництво або проєктувальником у випадку, зазначеному у <u>пункті 4</u> цього розділу, затверджується замовником або керівником будівництва.	10. План з безпеки та здоров'я підписується координатором з питань безпеки та здоров'я на стадії підготовки проєкту і координатором з питань безпеки та здоров'я на стадії будівництва або проєктувальником у випадку, зазначеному у пункті 3 цієї статті , затверджується замовником або керівником будівництва.	Щодо виключення слова «працівники» див. раніше викладене обґрунтування. Координатору з питань безпеки та здоров'я на стадії підготовки проєкту немає сенсу самому підписувати план з безпеки та здоров'я. Тому роботодавець повинен заздалегідь призначити також координатора з питань безпеки та здоров'я на стадії будівництва, зобов'язавши його також нести відповідальність за цей документ. У такий спосіб він точно знатиме, як вносити зміни до цього документа, коли почнеться робота на будівельному майданчику.
VI. Застосування загальних положень з питань безпеки та здоров'я працівників	Стаття 8. Загальні принципи запобігання стосовно до конкретної ситуації на будівельному майданчику	Формулювання виразу «загальних положень з питань безпеки та здоров'я» змінено (обґрунтування зміни див. вище). Щодо виключення слова «працівники» також див. раніше викладене обґрунтування. Що стосується ЗПЗ, їх слід включити у заголовок, тому що вони наведені у тексті цієї статті. Це посилює важливість дотримання ЗПЗ роботодавцями та самостійними працівниками.
1. Під час виконання будівельних робіт необхідно дотримуватись загальних положень з питань безпеки та здоров'я працівників, зокрема в частині:	1. Під час виконання будівельних робіт необхідно дотримуватись положень з питань безпеки та здоров'я стосовно до	Щодо виключення слова «працівники» див. раніше викладене обґрунтування.

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
	будівельного майданчика, зокрема в частині:	
запобігання професійним ризикам;	1) запобігання професійним ризикам;	Усі абзаци позначені номерами.
оцінки професійних ризиків, яких не можна уникнути;	2) оцінки професійних ризиків, яких не можна уникнути;	
усунення небезпечних факторів;	3) подолання ризиків у джерелі їх виникнення і зменшення ризиків, які не можна усунути;	У цьому випадку технічно правильним висловом із точки зору безпеки та здоров'я на роботі є саме «ризик», а не «небезпечні фактори». За визначенням «небезпечний фактор» відрізняється від «ризик»: «небезпечний фактор» - це щось, здатне завдати шкоди (наприклад, електричний струм, хімічні речовини, робота на драбині, шум, клавіатура, цькування на роботі, стрес тощо), тоді як «ризик» - це вірогідність, висока чи низька, того, що небезпечний фактор фактично завдасть комусь шкоди. Отже, слово «факторів» замінено словом «ризиків». Між тим, не слід припускати, що всі існуючі ризики можна усунути. Наприклад, ризик падіння з висоти на будівельних майданчиках у багатьох випадках неможливо усунути, тому його слід

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
		максимально зменшити, до найнижчого технічно можливого рівня.
врахування індивідуальних особливостей працівників під час роботи, особливо при облаштуванні робочих місць,	4) врахування індивідуальних особливостей працівників під час роботи, особливо при облаштуванні робочих зон ,	Робочі зони включають робочі місця. У термінології Директиви 92/57/ЄЕС в даному випадку – робочі зони (облаштування робочих місць є складовою облаштування робочих зон).
врахування розвитку технічного прогресу;	5) врахування	
заміни	6) заміни.....	
планування	7) планування.....	
пріоритету у застосуванні	8) пріоритету у застосуванні.....	
проведення інструктажу з питань безпеки та здоров'я працівників;	9) проведення інструктажу працівників з питань безпеки та здоров'я на роботі ;	Ідея статті 6(2)(i) Директиви 89/391/ЄЕС полягає в тому, щоб надавати інструкції працівникам, а не надавати інструкції з безпеки та здоров'я працівників. Різні тези переводяться різними формулюваннями. У центрі уваги тут працівник, а не тези/інструкції. Інструкції, що згадані тут і надаються працівникам, відносяться до конкретної сфери – безпеки та здоров'я на роботі. Звичайно, загальні інструкції у виробничій сфері також надаються працівникам, але тут ми говоримо про іншу річ. Отже, цю конкретну сферу слід зазначити. Що стосується терміну «безпека та здоров'я»,

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
		відповідне обґрунтування вже наведено вище.
дотримання.....;	10) дотримання.....;	
визначення.....;	11) визначення.....;	
	12) умов, за яких розвантажуються різні матеріали;	Цей підпункт присутній у ст. 8(с) Директиви 92/57/ЄЕС. У запропонованій редакції проєкту правового акта його немає.
проведення технічного обслуговування, пуску в роботу і технічних оглядів машин, механізмів, устаткування з метою уникнення загрози життю і здоров'ю працівників при їх експлуатації;	13) проведення технічного обслуговування, пуску в роботу і регулярних технічних оглядів машин, механізмів, устаткування з метою уникнення загрози життю і здоров'ю працівників при їх експлуатації;	Важливо згадати, що огляди проводяться також до пуску установок і обладнання в роботу (до введення в експлуатацію). Це не тільки технічна вимога: вона включена у ст. 8(d) Директиви 92/57/ЄЕС.
умов роздільного складування різних матеріалів, особливо щодо небезпечних матеріалів і речовин;	14) розмежування та облаштування ділянок для роздільного складування різних матеріалів, особливо щодо небезпечних матеріалів і речовин;	«Умови» - дуже неточне слово. По суті мета полягає у розмежуванні та облаштуванні конкретних ділянок для складування (ст. 8(e) Директиви 92/57/ЄЕС).
вимог щодо видалення залишків використаних небезпечних матеріалів і речовин;	15) вимог щодо видалення залишків використаних небезпечних матеріалів і речовин, зокрема небезпечних .	Необхідно виділити небезпечні матеріали та речовини, навіть якщо ідея цього положення полягала в охопленні всіх матеріалів та речовин, як небезпечних, так і безпечних (ст. 8(f) Директиви 92/57/ЄЕС).
вимог	16) вимог.....;	
корегування	17) корегування.....;	
співпраці між	18) співпраці між.....;	

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
2.		
VII. Обов'язки замовника, керівника будівництва	Стаття 9. Обов'язки замовника і керівника будівництва	Змінено нумерацію
1. З метою організації заходів з питань безпеки та здоров'я працівників на будівельному майданчику замовник або керівник будівництва повинен:	1. З метою організації заходів з питань безпеки та здоров'я на роботі замовник або керівник будівництва повинен:	Щодо виключення слова «працівники» див. раніше викладене обґрунтування.
організувати виконання підрядниками та фізичними особами вимог безпеки та здоров'я працівників згідно з розділом VI цих Мінімальних вимог;	1) організувати виконання підрядниками та фізичними особами вимог безпеки та здоров'я згідно з статтею 8 цих Мінімальних вимог;	Усі абзаци позначені номерами. Щодо виключення слова «працівники» див. раніше викладене обґрунтування.
співпрацювати з координаторами з питань безпеки та здоров'я працівників та враховувати в роботі зауваження, які ними надаються.	2) співпрацювати з координаторами з питань безпеки та здоров'я та враховувати в роботі зауваження, які ними надаються;	Щодо виключення слова «працівники» див. раніше викладене обґрунтування.
	3) якщо замовник або керівник будівництва призначив координатора або координаторів для виконання обов'язків, зазначених у статті 6, це не звільняє замовника або керівника будівництва від відповідальності в цьому відношенні.	Незважаючи на обов'язки координаторів з питань безпеки та здоров'я, відповідальність замовника і керівника будівництва грає переважну роль і не може перекладатися на треті сторони – див. ст. 7(1) Директиви 92/57/ЄЕС. У проєкті правового акта цього положення немає.
2. Замовник або керівник будівництва повинен також організувати управління з питань безпеки та здоров'я працівників на будівельному майданчику, виконання загальних заходів з питань безпеки та	2. Замовник або керівник будівництва повинен також організувати управління з питань безпеки та здоров'я на роботі на будівельному майданчику, виконання загальних принципів запобігання	Стосовно видалення слів «будівельний майданчик» і «працівники» див. обґрунтування вище. Стосовно формулювання фрази «загальних принципів запобігання стосовно до

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
здоров'я працівників за пропозиціями координатора з питань безпеки та здоров'я працівників на стадії будівництва та виконання плану заходів з питань безпеки та здоров'я працівників будівельного майданчика.	стосовно до будівельного майданчика за пропозиціями координатора з питань безпеки та здоров'я на стадії будівництва та виконання плану з безпеки та здоров'я.	будівельного майданчика» див. обґрунтування вище.
VIII. Обов'язки підрядника	Стаття 10.	Перенумерація статті через внесені зміни.
1. З метою забезпечення безпеки та здоров'я працівників на будівельному майданчику підрядники, генеральний підрядник, субпідрядники зобов'язані виконувати вимоги, передбачені у розділах XII, XIII, XIV цих Мінімальних вимог, плані заходів з питань безпеки та здоров'я працівників будівельного майданчика, нормативно-правових актах з безпеки та здоров'я працівників.	1. З метою забезпечення безпеки та здоров'я працівників на будівельному майданчику підрядники, генеральний підрядник, субпідрядники зобов'язані виконувати вимоги, передбачені у статтях 14, 15 і 16 цих Мінімальних вимог, плані заходів з безпеки та здоров'я, нормативно-правових актах з безпеки та здоров'я на роботі.	Стосовно видалення слів «будівельний майданчик» і «працівники» див. обґрунтування вище. Щодо «плану» - це не просто план, це план з безпеки та здоров'я. На будівельних майданчиках, напевно, будуть інші види планів.
2. Підрядники, генеральний підрядник, субпідрядники відповідно до умов, зазначених у розділі IV цих Мінімальних вимог, зобов'язані виконувати вимоги координаторів з питань безпеки та здоров'я працівників.	2. Підрядники, генеральний підрядник, субпідрядники відповідно до умов, зазначених у статті 6 цих Мінімальних вимог, зобов'язані виконувати вимоги координаторів з питань безпеки та здоров'я.	Щодо виключення слова «працівники» див. раніше викладене обґрунтування. Так само координатор з питань безпеки та здоров'я є координатором заходів із безпеки та здоров'я, а не безпеки та здоров'я працівників. Ці аспекти повинні координувати відповідні роботодавці.
	3. Виконання статті 6 і статті 9 не впливає на принцип відповідальності роботодавців за забезпечення безпеки та здоров'я працівників у всіх аспектах,	Дуже важливо підкреслити, що кожний роботодавець має обов'язок, який не може перекладатися на інших осіб, - забезпечувати безпечні та здорові умови

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
	пов'язаних із роботою, як передбачено Законом України «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі», яким імплементовано положення Директиви Ради 89/391/ЄЕС від 12 червня 1989 року про запровадження заходів, покликаних заохочувати до покращення безпеки та здоров'я працівників на роботі, акта, зокрема за оцінку ризиків для безпеки та здоров'я працівників і за вжиття необхідних запобіжних та захисних заходів.	праці його працівників – див. ст. 7(2) Директиви 92/57/ЄЕС і ст. 6 Директиви 89/391/ЄЕС. У проєкті правового акта, запропонованого Держпраці, цього положення немає.
IX. Обов'язки фізичних осіб	Стаття 11.	Перенумерація статті через внесені зміни.
1.; <u>Закону України</u>; <u>Загальних вимог</u>; цих; ДБН; <u>Правил охорони праці</u>;	 1) Закону України.....; 2) Загальних вимог.....; 3) цих.....; 4) ДБН.....; 5) національного правового акта, яким до національної правової системи України транспоновано Директиву 2009/104/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 16 вересня 2009 року стосовно мінімальних вимог щодо безпеки та здоров'я під час використання працівниками робочого обладнання на роботі (другу окрему	Усі абзаци позначені номерами.

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
	директиву у значенні параграфа 1 статті 16 Директиви 89/391/ЄЕС);	
вимог нормативно-правових актів щодо робіт підвищеної небезпеки та експлуатації машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, використання виробничого обладнання працівниками, застосування засобів колективного та індивідуального захисту та інших нормативно-правових актів з безпеки та здоров'я працівників;	6) вимог нормативно-правових актів щодо робіт підвищеної небезпеки та експлуатації машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, використання виробничого робочого обладнання працівниками, застосування засобів колективного та індивідуального захисту та інших нормативно-правових актів з безпеки та здоров'я на роботі ;	Щодо виключення слова «працівники» див. раніше викладене обґрунтування. Термін «виробниче обладнання» слід замінити на «робоче обладнання», щоб узгодити із директивами ЄС із БЗР, зокрема Директивою 2009/104 стосовно мінімальних вимог щодо безпеки та здоров'я під час використання працівниками робочого обладнання на роботі
при одночасному виконанні робіт з працівниками підрядників співпрацювати з ними при реалізації вимог безпеки та здоров'я працівників, координувати свої дії з урахуванням характеру діяльності щодо захисту від небезпек та запобігання виробничим ризикам та інформувати про ці ризики;	7) при одночасному виконанні робіт з працівниками підрядників співпрацювати з ними при реалізації вимог безпеки та здоров'я , координувати свої дії з урахуванням характеру діяльності щодо запобігання виробничим професійним ризикам, захисту від виробничих професійних ризиків, та інформувати про ці ризики;	Щодо виключення слова «працівники» див. раніше викладене обґрунтування. Що стосується терміна «небезпеки», див. обґрунтування вище. Термін «виробничі ризики» слід замінити на «професійні ризики», оскільки ризики не обов'язково є виробничими. Ризики можуть пов'язані з діяльністю, яка не є виробничою.
зобов'язані дбати про свою власну безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я осіб, на яких можуть вплинути їхні дії чи помилки під час роботи, відповідно до пройденого ним навчання та вимог замовників або керівників	8) зобов'язані дбати про свою власну безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я осіб, на яких можуть вплинути дії чи бездіяльність у результаті неналежних умов на роботі , відповідно до пройденого ним навчання та вимог замовників або	Мета Рамкової Директиви 89/391/ЄЕС і всіх директив, що впливають із неї, - зосередити увагу на обов'язках роботодавця (див. статті 5 і 6) і на всьому ланцюжку субпідрядної діяльності, яка починається з замовника. Звичайно, у працівників також є обов'язки (стаття 15

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
будівництва та координаторів з питань безпеки та здоров'я працівників.	керівників будівництва та координаторів з питань безпеки та здоров'я.	Директиви). Проте, припускати з самого початку, що працівник зробив помилки та щось недогледів у сфері безпеки та здоров'я на роботі, означає суперечити духові Директиви. Навпаки. Проте, повинно бути забезпечено планування безпеки та здоров'я на роботі, належним чином інтегроване в кожний технічний захід і супроводжуване необхідним навчанням та інформуванням працівників. Для того, щоб покласти відповідальність на працівника – за бездіяльність або шкідливу дію – необхідно, щоб нічого неналежного не трапилося у всьому ланцюжку обов'язків, який починається з замовника, йде через генерального підрядника і закінчується підрядником/роботодавцем (не слід забувати й про координаторів із питань безпеки та здоров'я. Крім того, це можна встановити тільки під час розслідування нещасних випадків на роботі. До речі, не забувайте, що для цілей законодавства про працю «фізична особа» - це не те саме, що «працівник», і формулювання даного положення в цьому вигляді – зі словом «працівник» - могло б також призвести до непорозуміння. Щодо виключення слова «працівники» див. раніше викладене обґрунтування.

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
2. Для цього фізичні особи повинні, зокрема, відповідно до пройденого навчання та вимог замовників або керівників будівництва і координаторів з питань безпеки та здоров'я працівників:	2. Для цього фізичні особи повинні, зокрема, відповідно до пройденого навчання та вимог замовників або керівників будівництва і координаторів з питань безпеки та здоров'я :	Щодо виключення слова «працівники» див. раніше викладене обґрунтування. Так само координатор із питань безпеки є координатором заходів із безпеки та здоров'я, а не координатором безпеки та здоров'я працівників. Цей аспект повинен координуватися відповідними роботодавцями.
правильно.....;	1) правильно.....;	Усі абзаци позначені номерами.
правильно	2) правильно.....;	
за своєю ініціативою	3) за своєю ініціативою.....;	
негайно повідомляти	4) негайно повідомляти.....	
X. Інформування працівників	Стаття 12.	Перенумерація статті через внесені зміни.
1.....		
2.		
XI. Консультування з працівниками	Стаття 13.	Перенумерація статті через внесені зміни.
1. Консультування з працівниками і залучення їх та/або їх представників до вирішення питань, охоплених розділами IV, VI і VIII цих Мінімальних вимог, здійснюються відповідно до таких принципів:	1. Консультування з працівниками і залучення їх та/або їх представників до вирішення питань, охоплених статтями 6, 8 і 9 цих Мінімальних вимог, здійснюються відповідно до таких принципів:	Перенумерація статей через внесені зміни.
1)	;	
2) працівники чи їх представники, що виконують особливі функції щодо безпеки	2) працівники чи їх представники, що виконують особливі функції щодо безпеки	Додано слова «заздалегідь та в належний час», тому що консультуватися з

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
та здоров'я працівників, беруть пропорційну участь або попередньо заслуховуються роботодавцем з питань: вживання будь-яких заходів, що можуть суттєво впливати на безпеку і здоров'я; призначення та інформування працівників; залучення за необхідності сторонніх служб або фахівців на підприємство та/або виробництво; планування і організації навчання;	та здоров'я працівників, беруть пропорційну участь або засдалегідь та в належний час заслуховуються роботодавцем з питань: i. вживання..... ...; ii. призначення працівників; iii. інформування; iv. залучення v. планування і організації навчання.	працівниками – це недостатньо. Для того, щоб ці консультації були ефективними та корисними, вони повинні проводитися до прийняття рішення, інакше вони стають некорисними. Крім того, це чітко виражено у формулюванні Директиви 89/391/ЄЕС. Призначення працівників відокремлено від інформування працівників, тому що запропоноване формулювання було неясним.
3) представники працівників мають право звертатись до роботодавця з пропозиціями щодо здійснення необхідних запобіжних заходів, а також запобігання будь-якій небезпеці для працівників та/або усунення джерел небезпеки;	3) Представники працівників мають право просити роботодавця вжити належних запобіжних заходів та подавати йому пропозиції з цією метою для зменшення ризиків для працівників і (або) усунення джерел небезпеки.	Як передбачено у статті 11 Директиви 89/391/ЄЕС, мова йде про надання представникам працівників можливості не просто «звертатись» до роботодавця, а й подавати конкретні пропозиції та просити його вжити належних запобіжних заходів. Слово «звертатись» не відображає намір законодавця. Насправді законодавець хоче, щоб представники працівників мали можливість навіть просити роботодавця вжити конкретних заходів, а також подавати конкретні пропозиції.
4)	;	
5)	;	

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
6)	;	
7)	;	
2.		
XII. Мінімальні вимоги до робочих зон на будівельних майданчиках	Стаття 14.	Перенумерація статті через внесені зміни.
1. Стійкість і міцність		
1. Будівельні конструкції, обладнання, матеріали, які через зміну місця або положення можуть вплинути на безпеку і здоров'я працівників, повинні бути надійно закріплені безпечним способом.	1) Будівельні конструкції, обладнання, матеріали та взагалі будь-які елементи , які через зміну місця або положення можуть вплинути на безпеку і здоров'я працівників, повинні бути надійно закріплені безпечним способом.	Додано слова «та взагалі будь-які елементи», щоб підкреслити, що це положення поширюється на всі існуючі компоненти будівельного майданчика. Крім того, щодо статей 14, 15 і 16 в усіх підпунктах змінено формат номера (наприклад, «1.» замінено на «1)», щоб покращити чіткість, уникнувши надання однакового номера («1.») пункту та підпункту однієї й тієї самої статті.
2. Доступ на	2) Доступ на.....	
2. Установки для розподілу енергії		
1. Установки повинні.....	1) Установки повинні	
2. При проектуванні, виготовленні і виборі матеріалу і захисних пристосувань слід враховувати характер і потужність енергії, що розподіляється, зовнішні умови, що можуть впливати, а також професійну	2) При проектуванні, виготовленні і виборі матеріалу і захисних пристосувань слід враховувати характер і потужність енергії, що розподіляється, зовнішні умови , а також професійну підготовку осіб, які мають доступ до частин установок.	Проектування, виготовлення і вибір матеріалу і захисних пристосувань не впливають на зовнішні умови; скоріше зовнішні умови впливають на проектування, виготовлення і вибір матеріалу і захисних пристосувань – див. п.

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
підготовку осіб, які мають доступ до частин установок.		2(2.2) Частини А Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС.
3. Шляхи евакуації і аварійні виходи		
1	1)	Змінено формат номера, щоб покращити чіткість, уникнувши надання однакового номера («1.») пункту та підпункту однієї й тієї самої статті.
2.....	2)	
3.....	3)	
4.....	4) національного правового акта, яким до національної правової системи України транспоновано Директиву Ради 92/58/ЄЕС від 24 червня 1992 року про мінімальні вимоги до забезпечення позначень безпеки та (або) здоров'я на роботі (дев'яту окрему Директиву у значенні параграфу 1 статті 16 Директиви 89/391/ЄЕС).	
5.....	5)	
6.....	6)	
4. Пожежне оповіщення і боротьба з пожежами		
1.....	1).....	
2.....	2)	

Формулювання положення проекту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
3.....	3)	
5. Вимоги до вентиляції		
1.....	1)	
2.....	2)	
3.....	3)	
6. Виконання роботи за наявності специфічних видів небезпеки	6. Виконання роботи за наявності специфічних видів ризиків	Термінологія Директиви 92/57/ЄЕС. Див. також наведене вище пояснення щодо розрізнення ризиків і небезпечних факторів.
1. Гранично допустимі концентрації шкідливих речовин (газів, парів, пилу) у повітрі робочих зон, а також рівень шуму і вібрації не повинні перевищувати показники, зазначені у відповідних нормативно-правових актах та нормативно-технічних документах.	1) Гранично допустимі концентрації шкідливих речовин (газів, парів, пилу) у повітрі робочих зон, а також рівень шуму і вібрації не повинні перевищувати показники, зазначені у відповідних нормативно-правових актах та нормативно-технічних документах. 2) Працівники не повинні піддаватись зовнішнім шкідливим впливам (наприклад, газів, парів, пилу).	Формулювання з Директиви 92/57/ЄЕС – Додаток IV, Частина А, п. 6(6.1) – покликане охопити не тільки ризики, притаманні шкідливим речовинам у повітрі. У ньому згадані також «зовнішні шкідливі впливи», які також можуть включати «речовини», розповсюджені в атмосфері, придатній для дихання. Тому додано слово «наприклад», що означає, що пил, газу та пари – це лише приклади серед багатьох інших зовнішніх факторів, які можуть існувати, як-от частинки фарби, частинки бетону, що наноситься розпиленням, тощо. Крім того, порошок або порошки технічно можуть бути не «речовинами», а «сумішами», зокрема сумішшю чи розчином, що складається з двох або більше речовин. За законодавством ЄС про хімічні речовини

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
		суміші не вважаються речовинами (https://echa.europa.eu/pt/support/substance-identification/what-is-not-a-substance). З усіх цих причин формулювання було змінено.
2. Якщо працівники	3)	
3. Працівник не повинен працювати один в зоні, де повітря може бути причиною підвищеної небезпеки. Він повинен бути під постійним наглядом.....	4) Працівник не може працювати один в зоні, де повітря може бути причиною підвищеної небезпеки. Він повинен бути під постійним наглядом.....	Або слід додати слова «за жодних обставин», як у Директиві 92/57/ЄЕС, або необхідно замінити дієслово на «не може», тому що «не повинен» може бути словесним виразом, здатним відкрити дорогу для винятків із цього правила (див. п. 6(6.3) Частини А Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС).
7. Природне і штучне		
1.....	1).....	Змінено формат номерів підпунктів, щоб покращити чіткість, уникнувши надання однакового номера пункту та підпункту однієї й тієї самої статті.
2.....	2)	
3. Приміщення, робочі місця і шляхи пересування, де виконуються роботи з підвищеним ризиком для життя і здоров'я працівників у випадку аварії зі штучним	3) Приміщення, робочі місця і шляхи пересування, де виконуються роботи з підвищеним ризиком для життя і здоров'я працівників у випадку аварії зі штучним освітленням, повинні бути оснащені	Просто мати аварійне освітлення недостатньо; щоб воно було ефективним, воно повинно мати достатню інтенсивність. Тому додано термін «достатньої інтенсивності», який присутній у п. 8.3

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
освітленням, повинні бути оснащені аварійним освітленням.	аварійним освітленням достатньої інтенсивності.	Частини А Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС.
8. Двері й ворота		
1. Розсувні двері, а також двері та ворота, що відкриваються догори, мають бути встановлені таким чином, щоб унеможливити їх падіння та обривання.	1) Розсувні двері, а також двері та ворота, що відкриваються догори, мають бути обладнані запобіжним пристроєм таким чином, щоб унеможливити їх падіння та обривання.	У контексті безпеки та здоров'я на роботі не достатньо написати, що двері та ворота повинні бути встановлені таким чином, щоб унеможливити їх падіння та обривання. У такому випадку було б можливо погодитися – абсурдно – з тим, що для підтримання цих дверей та воріт можна користуватися цеглинами або дерев'яними стопорами. Намір полягає не в цьому, а в тому, щоб двері та ворота мали спеціальний запобіжний пристрій – систему з резервуванням – який запобігає їх падінню. Отже, до тексту додано термін «запобіжний пристрій», який зазначено у п. 9.1 Частини А Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС.
2.....	2)	
3.....	3)	
4.....	4)	
9. Шляхи пересування, небезпечні зони		
1. Шляхи пересування, включаючи сходи, закріплені драбини і навантажувальні рампи, повинні бути так розраховані,	1) Шляхи пересування, включаючи сходи, закріплені драбини і навантажувальні рампи, повинні бути так розраховані,	Додано слова «від цих шляхів пересування», завдяки чому стає більш очевидним, що слід запобігти загрозі саме

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
розміщені, встановлені і мати такі розміри, щоб забезпечити безперешкодний прохід (проїзд), не створюючи загрози для працівників, що працюють поблизу.	розміщені, встановлені і мати такі розміри, щоб забезпечити безперешкодний прохід (проїзд), не створюючи загрози для працівників, що працюють поблизу від цих шляхів пересування .	тим працівникам, які працюють поблизу від цих шляхів пересування (див. п. 10.1 Частини А Додатка IV до Директиви 10.1 92/57/ЄЕС).
2.....	2).....	
3.....	3).....	
4.....	4)	
10. Навантажувальні рампи	10. Навантажувальні платформи та рампи	Маються на увазі не тільки «навантажувальні рамки», а й «навантажувальні платформи», які не є рампами. Отже, необхідно додати «платформи та» (див. п. 11 Частини А Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС).
Навантажувальні рампи повинні мати: розміри, які відповідали б розмірам вантажів, що транспортуються; як мінімум один вихід; пристосування для захисту працівників від падіння.	1) Навантажувальні платформи та рампи повинні мати розміри, які відповідали б розмірам вантажів, що транспортуються; 2) Навантажувальні платформи повинні мати як мінімум один вихід; 3) Навантажувальні рампи повинні бути достатньо безпечними для захисту працівників від падіння.	Через необхідність відрізнити навантажувальні платформи від навантажувальних рамп формулювання цього положення слід змінити. З іншого боку, запобіжні заходи для захисту працівників від падіння з навантажувальних рамп не обов'язково повинні полягати у застосуванні обладнання. Це може бути, наприклад, просто огорожа, передбачена методикою процесу будівництва, як-от захисні кам'яні стіни. Це залежить від конкретної ситуації.

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
11. Невідкладна медична допомога		
1. Має бути забезпечена можливість надання невідкладної медичної допомоги працівникові в будь-який момент відповідно підготовленим персоналом. Повинні бути вжиті заходи для забезпечення транспортування працівників, з якими стався нещасний випадок або несподіване погіршення самопочуття, та надання необхідної невідкладної медичної допомоги.	1) Роботодавцем має бути забезпечено надання невідкладної медичної допомоги працівникові в будь-який момент відповідно підготовленим персоналом. 2) Повинні бути вжиті заходи для забезпечення транспортування працівників, з якими стався нещасний випадок або несподіване погіршення самопочуття, та надання необхідної медичної допомоги.	Необхідність надання відповідно підготовленим персоналом невідкладної медичної допомоги працівникові повинна бути не просто можливістю. Можливість завжди передбачає її протилежність, тобто неможливість, відмову або ухилення. Крім того, можливість передбачає необхідність реалізувати чи не реалізувати її. Отже, формулювання цього тексту необхідно змінити, а саме замінити просту можливість на обов'язковість надання допомоги. Крім того, чітко визначена відповідальність суб'єкта, який повинен забезпечити належні умови для надання медичної допомоги – це роботодавець. У цьому відношенні в Директиві 92/57/ЄЕС передбачено, що саме роботодавець забезпечує надання першої допомоги працівникові. Крім того, з вислову «невідкладної медичної допомоги» у другому абзаці видалено слово «невідкладної», тому що працівник має право на медичну допомогу, а не тільки на невідкладну медичну допомогу. Медична допомога, очевидно, включає невідкладну медичну допомогу (див. п. 13.1 Частини А Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС).

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
2.....	3).....	
3.....	4).....	
4. Засоби, необхідні для надання невідкладної медичної допомоги, повинні зберігатись в місцях, де цього вимагають умови роботи. Місця зберігання цих засобів повинні мати відповідні позначення і бути легкодоступними. Номер телефону швидкої медичної допомоги повинен бути зазначений на добре видимому місці.	5) Засоби, необхідні для надання невідкладної медичної допомоги, повинні бути доступні в усіх місцях, де цього вимагають умови роботи. 6) Ці засоби та місця, де вони знаходяться, мати відповідні позначення і бути легкодоступними. 7) Номер телефону швидкої медичної допомоги повинен бути зазначений на добре видимому місці.	Наявність обладнання для надання першої допомоги на зберіганні відрізняється від наявності обладнання для надання першої допомоги у межах доступності. По суті, зберігання часто означає протилежне: наявність предмету на складі є синонімом його недоступності для використання. У даному випадку намір полягає, звичайно, у тому, щоб обладнання для надання першої допомоги завжди було доступним. Отже, слово «зберігатись» замінено на «доступні». Крім того, таке обладнання повинно також бути доступним в усіх необхідних місцях (див. п. 13.4 Частини А Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС).
12. Приміщення для переодягання, шафи для одягу		
1.....	1)	
2. Гардеробні приміщення для переодягання повинні мати достатні розміри і мати обладнання для того, щоб кожний працівник за необхідності міг висушити спеціальний одяг та взуття, а також зберігати власний одяг і особисті речі під замком.	2)	

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
	3) Якщо обставини (наприклад, небезпечні речовини, вологість, бруд) цього вимагають, повинне бути забезпечене приміщення, де є можливість зберігати робочий одяг окремо від власного одягу та особистих речей працівників.	Ця вимога відсутня у тексті проєкту правового акта. Вона викладена у тому ж пункті Директиви, що згаданий вище.
3.....	4).....	
13. Душові приміщення і умивальні раковини		
1. Працівники повинні бути забезпечені достатньою кількістю душових, якщо цього вимагає характер діяльності. Для чоловіків і жінок	1) Працівники повинні бути забезпечені достатньою кількістю душових, якщо цього вимагає характер діяльності або з міркувань стосовно здоров'я. Для чоловіків і жінок.....	Необхідно додати слова «або з міркувань стосовно здоров'я». По суті, ці міркування в даному випадку означають основоположну умову провадження певних видів діяльності, які вважаються шкідливими в екологічному контексті. Шкідливі види діяльності чи операції – це види діяльності чи операції, які виконуються з перевищенням граничних рівнів, установлених цим правовим актом. Вони передбачають контакт з агресивними чинниками: шумом, високою температурою, випромінюванням, тиском, холодом, вологістю, хімічними речовинами тощо. Згадати тільки характер діяльності недостатньо. Вислів «або з міркувань стосовно здоров'я» наведений у

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
		п. 14.2.1 Частини А Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС.
2.....	2).....	
3.....	3).....	
14. Туалети і рукомийники		
1.....	1).....	
2.....	2).....	
15. Приміщення для відпочинку і/або можливого розміщення людей		
1. Працівники повинні бути забезпечені пристосованими приміщеннями для відпочинку та/або можливого розміщення людей, якщо це необхідно з міркувань безпеки і здоров'я, особливо беручи до уваги характер діяльності, кількість осіб, зайнятих на підприємстві, і віддаленість будівельного майданчика.	1) Працівники повинні бути забезпечені легко досяжними пристосованими приміщеннями для відпочинку та/або можливого розміщення людей, якщо це необхідно з міркувань безпеки і здоров'я, особливо беручи до уваги характер діяльності, кількість осіб, зайнятих на підприємстві, і віддаленість будівельного майданчика.	Ця умова визначена у п. 15.1 Частини А Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС; крім того, важливо додати, що приміщення для відпочинку та розміщення людей повинні бути легко досяжними. Після важкої денної праці на будівельному майданчику працівники повинні мати легкий доступ до приміщень для відпочинку, який забезпечується або їхньою близькістю, або наявністю транспорту, який доставляє їх до цих місць у безпечних умовах.
2.....	2).....	
3.....	3).....	
4.....	4).....	
5.....	5).....	

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
16. Інші вимоги		
1.....	1).....	Змінено формат номерів підпунктів, щоб покращити чіткість, уникнувши надання однакового номера пункту та підпункту однієї й тієї самої статті.
2.....	2).....	
3.....	3).....	
4.....	4).....	
5.....	5).....	
6.....	6).....	
	7) Площа навколо та межі будівельного майданчика повинні бути належним чином позначені та обладнані так, щоб їх було добре видно та вони були впізнаваними.	Важливо чітко позначити та обладнати межі будівельного майданчика, щоб сприяти безпеці (та захисту) працівників на майданчику – зокрема, щоб вони краще розуміли, де проходять його межі, й не контактували з транспортними засобами і особами, які рухаються поза його межами, а також для безпеки пішоходів і транспортних засобів поза межами майданчика, щоб вони не входили у робочу зону майданчика. Див. п. 18.1 Частини А Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС.
XIII. Мінімальні вимоги до робочих місць на будівельних майданчиках.	Стаття 15. Мінімальні вимоги до робочих місць на будівельних майданчиках.	Зміна нумерації

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
Улаштування робочих місць в приміщеннях	Улаштування робочих місць в приміщеннях	
1. Температура		
1. У приміщеннях для відпочинку під час перерв, чергового персоналу, санітарно-технічного призначення, їдальнях, приміщеннях для надання невідкладної медичної допомоги температура повинна відповідати вимогам чинних нормативно-правових актів.	1) У приміщеннях для відпочинку, чергового персоналу, санітарно-технічного призначення, їдальнях, приміщеннях для надання невідкладної медичної допомоги температура повинна відповідати вимогам чинних нормативно-правових актів.	Слова «під час перерв» видалено, тому що їх можна вузько тлумачити так, що температура повинна бути належною тільки під час перерв у роботі. Наприклад, якщо працівник почувається погано і потребує відпочинку, ця перерва технічно не є офіційною перервою в роботі, а вимушеною перервою за станом здоров'я; у цьому випадку працівникові також потрібне приміщення з належною температурою (див. п. 4.1 Частини В Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС).
2.....	2)	
2. Вентиляція		
1.....	1)	
2. Речовини та пил, які безпосередньо можуть призвести до загрози здоров'ю працівників, повинні швидко видалятися.	2) Відкладення та забруднення , які безпосередньо можуть призвести до загрози здоров'ю працівників, повинні швидко видалятися.	Слова «відкладення» та «забруднення» мають набагато ширше значення, ніж слова «речовини» та «пил», використані у проєкті правового акта. «Відкладення» та «забруднення» включають «речовини» та «пил», але охоплюють також, наприклад, суміші, які можуть потрапляти до атмосфери і які не є ані речовинами, ані

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
		пилом (див. п. 3 Частини В Додатка IV до Директиви 92/ 57/ЄЕС).
3. Підлоги, стіни та стелі приміщень		
1.....	1)	
2.....	2)	
3.....	3).....	
4. Вікна і дахові ліхтарі приміщень		
1.....	1)	
2. Вікна і дахові ліхтарі повинні бути оснащені пристроями, які дозволяють проводити їх очищення без виникнення ризику для працівників, що проводять очищення, та інших працівників.	2) Вікна і дахові ліхтарі повинні бути проєктуватися разом з обладнання або оснащені пристроями, які дозволяють проводити їх очищення без виникнення ризику для працівників, що проводять очищення, та інших працівників.	Це передбачено у п. 7.2 Частини В Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС, тому вбудовані/інтегровані пристрої безпеки у вікнах і дахових ліхтарях, які дозволяють проводити їх очищення, виключати не слід.
5. Двері й ворота		
1. Розташування, матеріал і розміри дверей і воріт повинні відповідати типу і призначенню приміщення.	1) Розташування, кількість, розміри дверей і воріт, а також матеріали, що використовуються під час їхнього виготовлення, повинні відповідати типу і призначенню приміщень або зон.	Важливо додати “кількість” і уточнити, що мова йде про «матеріали, що використовуються під час виготовлення” дверей і воріт. Очевидно, що призначення приміщень є немаловажним фактором для вибору матеріалів дверей та воріт у ньому. Формулювання, використане у проєкті правового акта, не таке ствердне, як у Директиві. Недостатньо визнати, що

Формулювання положення проєкту правового акта Держпраці	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
		кількість дверей і воріт має бути належною. Саме характер використання приміщень і площ об'єктивно визначає розташування, кількість, розміри та характер матеріалу дверей і воріт. Додано також слова «або зон», тому що цілком можуть існувати ворота і двері, що розділяють зони, а не просто ворота і двері у звичайних приміщеннях. Можна було б, мабуть, ужити слово «об'єкти» (див. п. 9 Частини В Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС).
2.....	2)	
3.....	3).....	
4. Якщо прозорі або світлопроникні елементи дверей і воріт виготовлені не з безпечного матеріалу або є ризик травмування осколками, працівники повинні бути захищені від доторкання до цих елементів дверей і воріт.	4) Якщо прозорі або світлопроникні елементи дверей і воріт виготовлені не з безпечного матеріалу або є ризик травмування осколками, такі поверхні мають бути захищені від руйнування.	Не очевидно, що, як зазначено в цьому формулюванні, працівники повинні бути захищені від доторкання до цих елементів дверей і воріт. Буває так, що ці поверхні можуть розбиватися через контакт з іншими матеріалами, а не лише через прямий контакт із працівниками, або самі по собі через низьку якість виготовлення чи монтажу. Отже, необхідно, перш за все, захистити ці поверхні від прямого впливу та руйнування, що є невід'ємною умовою захисту працівників (див. п. 8.4 Частини В Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС).

6. Інші вимоги		
1.....	1)	
2. Двері аварійних виходів повинні відкриватись у напрямку евакуації. Двері аварійних виходів повинні закриватись так, щоб кожна особа у випадку аварії могла їх відкрити легко і без затримки. Не дозволяється використовувати розсувні і обертові аварійні двері.	2) Двері аварійних виходів повинні відкриватись у напрямку евакуації. i. Двері аварійних виходів не повинні замикатися або закріплюватися у спосіб, що перешкоджає тому, щоб будь-яка людина могла легко та без затримки відкрити їх в аварійній ситуації ii. Не дозволяється використовувати розсувні і обертові аварійні двері.	Для кращого узгодження із Додатком IV, Частиною В, розділом 1, пунктом 2 Директиви 92/57/ЄЕС.
3.....	3).....	
4. Якщо цього вимагає характер використання приміщень і їх обладнання, межі шляхів пересування повинні бути позначені.	4) Якщо цього вимагає характер використання приміщень і їх обладнання, шляхи пересування повинні бути чітко визначені.	Ураховуючи мету цього положення, формулювання, подане червоним кольором, є більш очевидним, ніж «межі шляхів пересування». Або можна залишити «шляхи пересування повинні бути визначені», як у п. 9 Частини В Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС.
5.....	5).....	
6.....	6)	
XIV. Улаштування робочих місць поза приміщеннями	Стаття 16. Мінімальні вимоги до робочих місць поза приміщеннями – улаштування робочих місць поза приміщеннями	Для забезпечення узгодженості з формулюванням статті 15.

1. Стійкість і міцність		
1. Розміщені на висоті або на глибині постійні або тимчасові робочі місця повинні бути стійкими і стабільними, при цьому слід враховувати: чисельність працівників, що перебувають на цих робочих місцях; максимальні навантаження, які вони можуть витримати, а також розподіл навантажень; будь-які інші зовнішні впливи. Якщо.....	1) Розміщені на висоті або на глибині постійні або тимчасові робочі місця повинні бути стійкими і стабільними, при цьому слід враховувати: i) чисельність працівників, що перебувають на цих робочих місцях; ii) максимальні навантаження, які вони можуть витримати, а також розподіл навантажень; iii) будь-які інші зовнішні впливи. Якщо.....	
2.....	2)	
2. Установки для розподілу енергії		
1.....	1)	
2.....	2)	
3.....	3)	
3. Запобігання падінню предметів		
1.....	1)	
2.....	2)	
3.....	3)	
4. Запобігання падінню з висоти		

1. Для запобігання падінню з висоти більше ніж 1,3 м необхідно встановлювати надійні захисні огороження, які унеможливають падіння працівників, висотою не менше 1,1 м до низу верхнього елемента, які мають верхню, середню частини та борт або обладнані іншим чином.	1) Для фізичного запобігання падінню з висоти більше ніж 1,3 м необхідно, зокрема, встановити надійні люльки, що мають достатню висоту і принаймні торцеву дошку, основний поручень висотою не менше 1,1 м від робочої платформи, і проміжний поручень або аналогічний пристрій.	Формулювання не очевидне, тому доречно дотриматися формулювання Директиви, щоб технічно усвідомити, про що йде мова, і щоб кожний розумів використані технічні терміни: наприклад, не дуже добре зрозуміло, що мається на увазі під висловом «до низу верхнього елемента»; з іншого боку, чому ці значення висоти – 1,3 м і 1,1 м? Чи означає наявність поручня висотою «не менше» 1,1 м, що він усе одне може бути більшим, ніж висота? Чи доречно з точки зору безпеки праці мати основний поручень більшої висоти? Навпаки, не здається, що це так. І якщо необхідно встановити конкретні розміри, чому ж не зазначити також ширину торцевої дошки від робочої платформи? Чи присутні всі ці розміри в якомусь технічному регламенті безпеки праці у цивільному будівництві в Україні? Чи є вони типовими для стандартних розмірів засобів колективного захисту щодо риштувань, які продаються у комерційних підприємствах, і, отже, належним чином затвердженими? Слід підкреслити, що всі засоби колективного захисту повинні мати однакові розміри. Наприклад, у Європейському Союзі риштування відповідають конкретним європейським гармонізованим технічним стандартам на риштування, які, хоча й не мають сили закону (і, отже, не є обов'язковими),
--	---	--

		встановлюють технічні характеристики, що вважаються належними чи достатніми для забезпечення відповідності технічним вимогам, установленим у європейському законодавстві. Отже, було доречно прийняти ці самі розміри. Попри все, згадані розміри залишені у тексті, але з застереженнями щодо вищезазначеного. Крім того, з точки зору законодавчої систематики прийняття технічних розмірів засобів колективного захисту, що впроваджуватимуться, слід було б включити в окремий технічний регламент безпеки та здоров'я у цивільному будівництві, а не у цей правовий акт (див. п. 5.1 Директиви 92/57/ЄЕС).
2.....	2)	З вищезазначеними застереженнями щодо встановлення розмірів.
3. Якщо умови і характер робіт унеможливають застосування пристосувань або засобів колективного захисту, необхідно передбачити заходи, що запобігають доступу в небезпечну зону можливого падіння з висоти, або забезпечити застосування працівниками запобіжних поясів та інших засобів індивідуального захисту від падіння з висоти.	3) Якщо умови і характер робіт унеможливають застосування пристосувань або засобів колективного захисту, необхідно передбачити заходи, що запобігають доступу в небезпечну зону можливого падіння з висоти, та забезпечити застосування працівниками запобіжних поясів та інших засобів індивідуального захисту від падіння з висоти.	Засоби індивідуального захисту повинні застосовуватися, безумовно: (i) якщо з технічних причин засоби колективного захисту є непрактичними або неефективними; (ii) як доповнення до засобів колективного захисту. Наприклад, для підймання працівників для виконання певної роботи може використовуватися підймальна платформа, але у деяких обставинах ці ж працівники повинні бути забезпечені запобіжними поясами. Ще один приклад стосується укладання цегли на краю плити. У цьому випадку на

		нижньому кінці може навіть бути встановлена запобіжна сітка, але все одно рекомендується забезпечити працівників запобіжними поясами, закріпленими жорстко у двох точках усередині плити, де укладається цегла. Отже, слово «або» було замінено словом «та» (див. п. 5.2 Частини В Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС).
5. Вимоги до засобів підмоцнення та драбин		
1.	1)	
2.....	2)	
3. Засоби підмоцнення та риштування повинні перевірятись компетентними особами: 1) перед; періодично,; 2) після	3) Засоби підмоцнення та риштування повинні перевірятись компетентними особами: i. перед; ii. періодично,; i. після	Для покращення організації формату тексту.
4. Драбини повинні належним чином підтримуватись у справному стані. Їх необхідно використовувати тільки за своїм призначенням і у передбачених для цього місцях.	4) Драбини повинні мати достатню міцність і належним чином підтримуватись у справному стані. Їх необхідно використовувати тільки за своїм призначенням і у передбачених для цього місцях.	Необхідно забезпечити також достатню міцність драбин, а не лише гарантувати їх технічне утримання (див. п. 6.4 Частини В Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС).
5.....	5)	

6. Вантажопідіймальні механізми		
1. Вантажопідіймальні механізми, пристрої, складові частини, кріплення, та опори повинні:	1) Вантажопідіймальні механізми, пристрої, складові частини, пристосування , кріплення та опори повинні:	Фізичне з'єднання, яким один предмет кріпиться до іншого, або процес фізичного приєднання дуже часто не є кріпленням (див. п. 7.1 Директиви 92/57/ЄЕС).
1)	i)	
2)	ii)	
3)	iii)	
4) проходити технічні огляди, періодичні огляди відповідно до вимог чинних нормативно-правових актів;	iv) проходити перевірки та технічні огляди, періодичні огляди відповідно до вимог чинних нормативно-правових актів;	Перевірка також є важливою, тому що це – менш формальний технічний захід, ніж огляд або випробування, тому їх слід проводити частіше (див. п. 7.1.d Частини В Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС).
5)	v)	
2.....	2)	
3.....	3)	
7. Транспортні засоби, землерийні машини і транспортери	7. Землерийні і навантажувально-розвантажувальні машини та механізми	Значення заголовка, запропонованого в цьому положенні, змінює зміст відповідного положення Директиви. Термін «транспортні засоби» та «транспортери» прямо означають засоби перевезення пасажирів – автобус, поїзд, літак, корабель, автомобіль тощо – або великих вантажів – наприклад, вагони – а не засоби для роботи на будівельному майданчику. З іншого боку, значення терміна «навантажувально-

		розвантажувальні» можна виразити як навантаження, розвантаження і пересування вантажів, наприклад, на фабриці чи складі, особливо за допомогою механічних пристроїв. Отже, воно чітко відрізняється від «транспортів» або «транспортних засобів». Заголовок, наведений у п. 8 Частини В Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС буде технічно коректнішим, тому слова «транспортери» та «транспортні засоби» виключено.
1. Усі транспортні засоби, землерийні машини і транспортери необхідно:	1) Усі землерийні і навантажувально-розвантажувальні машини та механізми повинні:	Див. обґрунтування вище.
1).....	i)	
2) утримувати у справному стані;	ii) утримувати у належному робочому стані;	Є велика різниця між забезпеченням просто роботи пристрою та забезпеченням його належної роботи. Абсурдно, але транспортний засіб може завестися й не рухатися або рухатися без гальм. «Утримувати у належному робочому стані» означає, що зазначене обладнання працює цілком у своєму безпечному режимі. Отже, формулювання змінено на «належному робочому стані», як зазначено у п. 8.1.b Частини В Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС.
3)	iii)	

2. Водії та машиністи, що обслуговують транспортні засоби, землерийні машини і транспортери, повинні пройти відповідне навчання.	2) Водії та машиністи, що обслуговують землерийні і навантажувально-розвантажувальні машини та механізми , повинні пройти відповідне навчання.	Див. обґрунтування вище.
3. Необхідно вживати відповідних заходів, направлених на запобігання падінню транспортних засобів, землерийних машин і транспортерів у котловани, траншеї або у воду.	3) Необхідно вживати відповідних заходів, направлених на запобігання падінню землерийних і навантажувально-розвантажувальні машин та механізмів у котловани, траншеї або у воду.	Див. обґрунтування вище.
4. Землерийні машини і транспортери повинні бути оснащені пристроями, які захищають машиніста у випадку перекидання машини і від предметів, що падають зверху.	4) Землерийні і навантажувально-розвантажувальні машини та механізми повинні бути оснащені пристроями, які захищають машиніста у випадку перекидання машини і від предметів, що падають зверху.	Див. обґрунтування вище.
8. Вимоги до обладнання, установок, інструменту	8. Установки, машини, обладнання	Можливо, є певне непорозуміння у запропонованому заголовку щодо термінів «інструмент» і «машини» й навіть «обладнання». Обладнання, згідно зі ст. 2(а) Директиви 2009/104/ЄС, це «будь-яка машина, прилад, інструмент або установка, що використовуються на роботі». Отже, «інструмент» входить до робочого обладнання. Таким чином, якщо включити в заголовок цього положення слово «інструмент», усе робоче обладнання, яке не є «інструментом», було б виключено. Машини – визначені у Директиві 2006/42/ЄС – не включають «інструмент», і є робоче обладнання, яке

		не вважається машинами, незважаючи на визначення робочого обладнання, яке охоплює всі машини. Отже, технічно слово «машини» навіть можна було б виключити з заголовку, залишивши тільки слова «установки» і «обладнання». Проте, оскільки ці визначення відповідають різним директивам – одній економічній та кільком соціальним – слово «машини» доречно залишити у заголовку. Загалом кажучи, Директива про безпеку машин орієнтована на виробників машин, а Директива про робоче обладнання – на операторів машин (особи, що їх використовують); див. п. 9 Частини В Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС.
1. Обладнання, установки, електрифікований та неелектрифікований інструмент необхідно:	1) Машини , обладнання (включаючи ручний інструмент), та установки, як з механічним приводом, так і без нього, необхідно:	Див. обґрунтування вище; п. 9.1 Частини В Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС.
1)	i)	
2) утримувати у справному стані;	ii) утримувати у належному робочому стані;	Щодо включення слів «належному робочому» див. обґрунтування вище; п. 9.1.b Частини В Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС.
3)	iii)	
4) використовувати підготовленими працівниками.	iv) використовувати працівниками, підготовленими належним чином .	Наявність підготовлених операторів машин та обладнання – це недостатньо. Їх підготовка повинна відповідати саме вимогам роботи з машинами та робочим

		обладнанням. Ось чому додано слова «належним чином; див. п. 9.1.d Частини В Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС.
2. Обладнання та устаткування, що працюють під тиском, повинні бути випробувані і підлягати регулярним технічним оглядам згідно з вимогами чинних нормативно-правових актів з питань безпеки та здоров'я працівників.	2) Обладнання та устаткування, що працюють під тиском, повинні бути випробувані і підлягати регулярним технічним оглядам згідно з вимогами чинних нормативно-правових актів.	Вислів «з питань безпеки та здоров'я працівників» виключено, тому що обладнання цього типу повинно відповідати технічним стандартам, що стосуються технічного стану обладнання, а не законодавству про безпеку та здоров'я на роботі. Звичайно, це обладнання також має відповідати вимогам безпеки та здоров'я на роботі, але при цьому воно повинно відповідати технічним нормативно-правовим актам, які не мають нічого спільного з безпекою та здоров'ям.
9. Земляні роботи, буріння свердловин, підземні роботи, спорудження тунелів, риття котлованів		
1. Під час риття котлованів, буріння свердловин, здійснення підземних робіт або при спорудженні тунелів необхідно вживати заходів, спрямованих на:	1) Під час риття котлованів, буріння свердловин, здійснення підземних робіт або при спорудженні тунелів необхідно вживати запобіжних і захисних заходів, спрямованих на:	Вживаючи термін «заходів», слід підкреслити, що це – не просто заходи, а запобіжні та захисні заходи. Це обумовлено тим, що слово «запобігання» означає «дію, спрямовану на те, щоб запобігти настанню чогось неприємного або небезпечного»; п. 10.1 Частини В Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС.
1).....	i.	
2) запобігання ризикам, пов'язаним з падінням людей, матеріалів чи предметів або затопленням;	ii. запобігання небезпечним факторам , пов'язаним з падінням людей,	У цьому випадку технічно правильним висловом із точки зору безпеки та здоров'я на роботі є саме «небезпечні

	матеріалів чи предметів або затопленням;	фактори», а не «ризики». За визначенням «небезпечний фактор» відрізняється від «ризик»: «небезпечний фактор» - це щось, здатне завдати шкоди (наприклад, електричний струм, хімічні речовини, робота на драбині, шум, клавіатура, цькування на роботі, стрес тощо), тоді як «ризик» - це вірогідність, висока чи низька, того, що небезпечний фактор фактично завдасть комусь шкоди. Отже, слово «ризикам» замінено словом «небезпечним факторам». Див. п. 10.1.b Частини В Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС.
3).....	iii.	
4).....	iv.	
2. Перед початком проведення земляних робіт необхідно визначити небезпеку, яку можуть спричинити прокладені під землею електричні кабелі або інші підземні комунікації.	2) Перед початком проведення земляних робіт (особливо риття котлованів) необхідно визначити і максимально зменшити небезпеку, яку можуть спричинити прокладені під землею електричні кабелі або інші підземні розподільні системи .	Не очевидно, що термін «земляні роботи» охоплює риття котлованів. Отже, слід підкреслити, що вислів «земляні роботи» повинен включати риття котлованів. Тому слід виділити риття котлованів у земляних роботах, ураховуючи ступінь небезпеки та специфіку цього виду діяльності – звідси й наголос на ритті котлованів у земляних роботах, зроблений у Директиві 92/57/ЄЕС. Додано слова «і максимально зменшити», тому що, як уже згадувалося у наведених вище обґрунтуваннях, лише виявити професійні ризики недостатньо. Після того,

		як їх виявлено, їх слід оцінити й розставити за значущістю. Після цього треба встановити запобіжні заходи для усунення чи максимального зменшення – якщо усунути неможливо – цих раніше виявлених ризиків. Проте, протидія існуючим ризикам у запропонованому формулюванні відсутня, залишено тільки виявлення професійних ризиків. Слід пам'ятати, що звіт за результатами оцінки ризиків, у якому немає відповідних заходів із усунення або зменшення ризиків, - пустий і некорисний документ. Нарешті, вислів «підземні комунікації» замінено терміном «розподільні системи» з таких причин: (i) «підземні комунікації» вже включені до «прокладених під землею кабелів»; (ii) розподільні системи не були згадані, як і системи водо- і газопостачання та каналізації; див. п. 10.2 Частини В Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС.
3.....	3)	
4. Вийнятий ґрунт, матеріали і транспортні засоби, що рухаються, повинні розміщуватись на безпечній відстані від котлованів, траншей тощо.	4) Вийнятий ґрунт, матеріали і транспортні засоби, що рухаються, повинні розміщуватись на безпечній відстані від котлованів, траншей тощо; за необхідності слід улаштовувати відповідні огорожі.	Додано передбачену в Директиві технічну умову – «за необхідності слід улаштовувати відповідні огорожі» - не в останню чергу тому, що це підвищує рівень потреби в цьому положенні; див. п. 10.4 Частини В Додатка IV до 10.4. Директиви 92/57/ЄЕС.

10. Вимоги до робіт з металевими або бетонними конструкціями, опалубками, збірними будівельними конструкціями		
1.....	1)	
2.....	2)	
3. Опалубки, тимчасові підтримуючі конструкції, опори повинні бути виготовлені за проектом та розраховані таким чином, щоб витримати дію усіх можливих навантажень, та постійно підтримуватись у справному стані.	3) Опалубки, тимчасові підтримуючі конструкції, опори повинні бути виготовлені за проектом, розраховані та встановлені таким чином, щоб витримати дію усіх можливих навантажень, та постійно підтримуватись у справному стані.	Спосіб установлення опалубок, тимчасових підтримуючих конструкцій та опор також є основоположною умовою їх стійкості. Наприклад, можна згадати випадок неякісного встановлення опалубок або тимчасових підтримуючих конструкцій і опор із недостатнім нахилом (наприклад, для підтримки плити, яку тільки-що забетонували) порівняно з метою, для якої їх використовували (п. 12.3 Частини В Додатка IV Директиви 92/57/ЄЕС).
11. Вимоги до водонепроникних перемичок і кесонів		
1.....	1)	
1)	i)	
2)	ii)	
2.....	2)	
3.....	3)	
12. Вимоги до роботи на покрівлях		
1. У випадках, коли висота та уклон покрівлі перевищують норми, встановлені	1) У випадках, коли висота та уклон покрівлі перевищують норми, встановлені	Стосовно видалення слова «працівників» див. обґрунтування вище.

чинними нормативно-правовими актами з питань безпеки та здоров'я працівників, необхідно застосовувати засоби колективного захисту, що запобігають падінню з висоти працівників, інструментів, предметів і будівельних матеріалів.	чинними нормативно-правовими актами з питань безпеки та здоров'я на роботі, необхідно застосовувати заходи колективного захисту, що запобігають падінню з висоти працівників, інструментів, предметів і будівельних матеріалів.	Слово «засоби» замінено словом «заходи». Це пояснюється тим, що «заходи» колективного захисту включають засоби колективного захисту. Якщо б залишилося тільки слово «засоби», сфера дії цього положення була б обмежена. Звичайно, засоби колективного захисту – сітки, поручні, підймальні платформи, а також запобіжні пояси - в цьому випадку важливі як засоби індивідуального захисту, що доповнюють ужиття цих заходів. Проте, заходи колективного захисту, що здійснюватимуться, можуть не включати жодних засобів захисту. Наприклад, у перспективному плануванні є завдання, які можна виконувати не на покрівлі, а на землі, або використовувати телескопічний інструмент. Так, де можливо, роботи на висоті слід уникати, зазвичай виконуючи завдання з землі. Серед практичних прикладів – застосування телескопічного інструменту (обладнання...), що дозволяє обійтися без підйому драбиною. Проте, є й інші приклади – прокладання кабелів на рівні землі, опускання освітлювальної вишки на землю, монтаж захисної огорожі на землі або навіть монтаж готових елементів захисту землі. Див. п. 14.1 Частини В Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС.
--	--	---

2.....	2)	
13. Інші вимоги	12. Роботи зі знесення	У проєкті правового акта у пункті 13 «Інші вимоги» розділу XIV, згадано питання знесення будівель або споруд та впливу атмосферних явищ. За всієї поваги «роботи зі знесення будівель або споруд» не є «іншими вимогами», а роботами з високим рівнем професійного ризику. Отже, з точки зору законодавчої систематики їх слід виділити. Тому пропонується створити у статті 16 новий пункт (12 «Роботи зі знесення»). Крім того, пункт 13 «Інші вимоги» розділу XIV проєкту правового акта включає положення про захист від атмосферних явищ. Тому, і в цілях ясності, пропонується виділити це питання в окремий новий пункт (13 «Вплив атмосферних явищ»). Щодо вищезазначеного див. пп. 3 і 11 Частини В Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС.
1. Це положення буде перенесено до іншого пункту, який матиме заголовок «13. Вплив атмосферних явищ».		
2.....	1)	
1) необхідно вжити необхідних заходів безпеки і здійснити відповідні роботи;	i) Необхідно здійснити відповідні роботи для вжиття належних заходів безпеки (з відповідними запобіжними заходами, методами та процедурами);	Перш за все, формулювання не дуже очевидне. Крім того, як згадувалося вище, роботи зі знесення є вкрай ризикованими, тому не буде зайвим прийняти формулювання, в якому підкреслюється

		безумовна необхідність планування безпеки на роботі, а не лише згадуються належні заходи безпеки; див. п. 11.а Частини В Додатка IV до Директиви 92/57/ЄЕС.
2).....	ii)	
	13. Вплив атмосферних явищ	
	1) Працівники повинні бути захищені від впливу атмосферних явищ, який може завдати шкоди їхній безпеці та здоров'ю.	Див. обґрунтування вище; п. 3 Частини В Додатка IV Директиви 92/57/ЄЕС.
	Стаття 17. Правова компетенція щодо сприяння, контролю і забезпечення дотримання цієї постанови	
	1. Заходи стосовно сприяння, контролю і забезпечення дотримання цих Мінімальних вимог щодо безпеки та здоров'я на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) за додержанням законодавства про працю.	Як згадувалося вище, для змістовного застосування цього правового акта і, звичайно, для забезпечення його ефективності необхідно буде чітко визначити систему санкцій, що застосовуватимуться, і суб'єктів, які притягатимуться до відповідальності за порушення кожного з положень цього акта. Разом з тим, важливо визначити державний орган, який відповідатиме за контроль додержання цього акта за допомогою застосування санкцій.
Додаток 1	<i>Перенесено (як пункти 1 і 2 запропонованої нової статті 2 «Сфера дії»).</i>	Пропонується перенести цей додаток до основного тексту акта як статтю 2 «Сфера дії». Обґрунтування наведено у самій цій статті 2.

Додаток 2 до Мінімальних вимог щодо безпеки та здоров'я працівників на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках (пункт 3 розділу II) Попередня інформація про виконання будівельних робіт	Додаток I до Мінімальних вимог щодо безпеки та здоров'я на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках (пункт 5 статті 4) Попередня інформація про виконання будівельних робіт	Обґрунтування видалення слова «працівників» уже наведено вище.
Пункти 1-5		
6. Координатор(и) з питань безпеки та здоров'я працівників на стадії розроблення проектної документації на будівництво (прізвище(а), ім'я, по батькові, фактична та юридична адреси, контактний телефон) ____	6. Координатор(и) з питань безпеки та здоров'я на стадії підготовки проекту (прізвище(а), ім'я, по батькові, фактична та юридична адреси, контактний телефон)	Обґрунтування видалення слова «працівників» уже наведено вище.
7. Координатор(и) з питань безпеки та здоров'я працівників на стадії будівництва (прізвище(а), ім'я, по батькові, фактична та юридична адреси, контактний телефон) ____	7. Координатор(и) з питань безпеки та здоров'я на стадії будівництва (прізвище(а), ім'я, по батькові, фактична та юридична адреси, контактний телефон)	Обґрунтування видалення слова «працівників» уже наведено вище.
Пункти 8-12		
Додаток 3 до Мінімальних вимог щодо безпеки та здоров'я працівників на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках (пункт 3 розділу IV) Перелік будівельних робіт, при виконанні яких існує підвищений ризик для життя і здоров'я працівників	Додаток II до Мінімальних вимог щодо безпеки та здоров'я на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках (пункт 5 статті 4) Перелік будівельних робіт, з особливими ризиками для життя і безпеки працівників (пункти 1, 7 і 8 статті 7)	Обґрунтування видалення слова «працівників» уже наведено вище. Слід також оновити посилання на цей перелік (тепер як Додаток II) у відповідних статтях і пунктах.

1.....		
2.....		
3. Роботи, при яких працівники піддаються ризику опромінення іонізуючим випромінюванням, зокрема, які регламентуються нормативно-правовими актами.	3. Роботи, при яких працівники піддаються ризику опромінення іонізуючим випромінюванням, зокрема, які регламентуються нормативно-правовими актами, наприклад, тими, що передбачають обов'язкове позначення контрольованих або керованих зон.	Лише для того, щоб підкреслити та уточнити важливість того, що тут мається на увазі – п. 3 Додатка II до Директиви 92/57/ЄЕС.
4.....		
5.....		
6.....		
7. Роботи з використанням балонів із стиснутим повітрям для подачі повітря кожному працівнику.	7. Робота, що виконується водолазами, які мають систему подання повітря.	У Директиві мається на увазі конкретно робота, що виконується водолазами – п. 7 Додатка II до Директиви 92/57/ЄЕС.
8.....		
9.....		
10. Роботи, пов'язані з монтажем або демонтажем будівельних конструкцій, будівельних елементів або обладнання, які проводяться з використанням вантажопідіймальних машин, домкратів тощо.	10. Роботи, пов'язані з монтажем або демонтажем будівельних конструкцій, будівельних елементів (зокрема готових елементів) або обладнання.	Чи є готові елементи «будівельними елементами»? Якщо є сумнів, слід забезпечити, дотримуючись наміру, закладеного в Директиві, щоб вони були включені до цього положення. Крім того, маютьься на увазі роботи, пов'язані з монтажем або демонтажем, без використання вантажопідіймальних машин та домкратів, тобто ручні роботи.

		Якщо вислів «які проводяться з використанням вантажопідіймальних машин, домкратів тощо» залишити у цьому положенні, то ці «ручні роботи» вже не вважатимуться роботами підвищеної небезпеки. Отже, краще видалити це посилання на машини та домкрати. Їхнє видалення з цього формулювання не виключає їх включення до робіт з особливими ризиками – п. 10 Додатка II до Директиви 92/57/ЄЕС.
--	--	---

ЛІТЕРАТУРА

- EU, & Ukraine. (2014). *Association Agreement between the European Union and its Member States and Ukraine. Official Journal of the European Union*, L-161(2014-02-29), 1-2137. Available at: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:22014A0529\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:22014A0529(01)&from=EN)
- European Commission. (2008). *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on the practical implementation of Health and Safety at Work Directives 92/57/EEC (temporary and mobile sites) and 92/58/EEC (safety signs at work)*, Brussels, 06.11.2008, COM/2008/0698 final [available at <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52008DC0698&from=EN>].
- European Commission. (2004). *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of Regions on the practical implementation of the provisions of the Health and Safety at Work Directives 89/391 (Framework), 89/654 (Workplaces), 89/655 (Work Equipment), 89/656 (Personal Protective Equipment), 90/269 (Manual Handling of Loads) and 90/270 (Display Screen Equipment)*, Brussels, 05.02.2004, [COM\(2004\) 62 final](#)
- European Council. (1989a). Directive No. 89/391/EEC, of 12 June 1989, concerning the introduction of measures to encourage improvements in the safety and health of workers at work. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:01989L0391-20081211&from=EN>
- European Parliament. (2014). Resolution No. 2013/2112(INI), of 14 January 2014, on effective labour inspections as a strategy to improve working conditions in Europe. Available at: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P7-TA-2014-0012>
- ILO. (2021). *Draft Law “On Occupational Safety and Health of Workers”, of the Ministry of Development of Economy, Trade and Agriculture - Summary of the 3rd set of recommendations on its better alignment with International and European Labour Standards and best practices*. EU-ILO Project “Towards safe, healthy and declared work in Ukraine”. Available at: https://www.ilo.org/budapest/what-we-do/projects/declared-work-ukraine/WCMS_774341/lang--en/index.htm
- ILO. (2020). *Labour Inspection. On-line training series on International and EU Labour Standards - Background paper*. EU-ILO Project “Towards safe, healthy and declared work in Ukraine”. Available at: https://www.ilo.org/budapest/what-we-do/projects/declared-work-ukraine/WCMS_751583/lang--en/index.htm
- ILO. (2019a). *Observation (CEACR) - adopted 2019, published 109th ILC session (2021), concerning application of Conventions 81 and 129 in Ukraine*. Available at: https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=1000:13100:0::NO:13100:P13100_COMMENT_ID:4024791:NO
- ILO. (2019b). *Roadmap for alignment of the Ukrainian legislation on working conditions with the EU legal framework*. EU-ILO Project “Enhancing the Labour Administration Capacity to Improve Working Conditions and Tackle Undeclared Work”. Available at:

https://www.ilo.org/budapest/what-we-do/projects/enhancing-labadmin-ukraine/publications/WCMS_689391/lang--en/index.htm

- ILO. (2019c). *White Paper on EU Directives and Reform of OSH and Labour Relations' Legislation*. EU-ILO Project "Enhancing the Labour Administration Capacity to Improve Working Conditions and Tackle Undeclared Work". Available at: https://www.ilo.org/budapest/what-we-do/projects/enhancing-labadmin-ukraine/publications/WCMS_689355/lang--en/index.htm
- ILO. (2018a). *Brief notes on the main aspects of the alignment between Ukrainian national legislation and selected EU directives*. EU-ILO Project "Enhancing the Labour Administration Capacity to Improve Working Conditions and Tackle Undeclared Work". Available at: https://www.ilo.org/budapest/what-we-do/projects/enhancing-labadmin-ukraine/events/WCMS_633189/lang--en/index.htm
- ILO. (2018b). *National Occupational Safety and Health Profile of Ukraine*. EU-ILO Project "Enhancing the Labour Administration Capacity to Improve Working Conditions and Tackle Undeclared Work". Available at: https://www.ilo.org/budapest/what-we-do/projects/enhancing-labadmin-ukraine/events/WCMS_627038/lang--en/index.htm
- ILO. (2018c). *Ukrainian Labour Inspection Legal Framework - Analysis and Recommendations*. EU-ILO Project "Enhancing the Labour Administration Capacity to Improve Working Conditions and Tackle Undeclared Work". Available at: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---lab_admin/documents/projectdocumentation/wcms_632756.pdf
- ILO. (2017a). *Observation (CEACR) - adopted 2017, published 107th ILC session (2018), on the conclusions of the CAS on the application of Conventions Nos 81 and 129 by Ukraine*. Available at: http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=1000:13100:0::NO:13100:P13100_COMMENT_ID:3499370:NO
- ILO. (2017b). *Guidelines and Recommendations to the Concept on the Reform of the National System for Occupational Risk Prevention and Promotion of OSH*. EU-ILO Project "Enhancing the Labour Administration Capacity to Improve Working Conditions and Tackle Undeclared Work". Available at: https://www.ilo.org/budapest/WCMS_618934/lang--en/index.htm
- ILO. (2013a). *Labour inspection and employment relationship*. International Labour Office (LAB/ADMIN). Available at: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---lab_admin/documents/publication/wcms_217603.pdf
- ILO. (2013b). *Labour inspection and undeclared work in the EU*. International Labour Office (LAB/ADMIN). Available at: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---lab_admin/documents/publication/wcms_220021.pdf
- ILO. (2011). *Labour administration and labour inspection, Report V to the 100th Session of the International Labour Conference*. International Labour Office. Available at: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_norm/@relconf/documents/meetingdocument/wcms_153918.pdf
- ILO. (2010a). *Labour Inspection: what it is and what it does? - A guide for employers*. International Labour Office (LAB/ADMIN). Available at: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---lab_admin/documents/instructionalmaterial/wcms_141400.pdf
- ILO. (2010b). *Labour Inspection: what it is and what it does? - A guide for workers*. International Labour Office (LAB/ADMIN). Available at: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---lab_admin/documents/instructionalmaterial/wcms_141403.pdf

- ILO. (2006a). *Promotional Framework for Occupational Safety and Health Convention, 2006 (No. 187)*. Geneva, Switzerland: International Labour Office. Available at: http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO:12100:P12100_INSTRUMENT_ID:312332:NO
- ILO. (2006b). *Strategies and practice for labour inspection* (Issue November). International Labour Office. Available at: <http://www.ilo.org/public/english/standards/relm/gb/docs/gb297/pdf/esp-3.pdf>
- ILO. (2006c). *Labour Inspection*. Report III (Part 1B) - Third item on the agenda of the 95th Session of the International Labour Conference. International Labour Office. Available at: <http://www.ilo.org/public/english/standards/relm/ilc/ilc95/pdf/rep-iii-1b.pdf>
- ILO. (2005). *C 81 Labour Inspection Convention and C 129 Labour Inspection (Agriculture) Convention* (International Labour Organization (ed.)). International Labour Office. Available at: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---protrav/---safework/documents/publication/wcms_108570.pdf
- ILO. (2003). *Fundamental rights at work and international labour standards*. International Labour Office. Available at: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_norm/@normes/documents/publication/wcms_087424.pdf
- ILO. (1992). *Safety and health in construction: An ILO code of practice*. Geneva, International Labour Office, 1992. Available at: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---protrav/---safework/documents/normativeinstrument/wcms_107826.pdf.
- ILO. (1988). *Safety and Health in Construction Convention, 1988 (No.167)*. Geneva, Switzerland: International Labour Office. Available at: https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C167.
- ILO. (1981). *Occupational Safety and Health Convention, 1981 (No. 155)*. Geneva, Switzerland: International Labour Office. Available at: https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C155
- ILO. (1969a). *Labour Inspection (Agriculture) Convention, 1969 (No. 129)*. Geneva, Switzerland: International Labour Office. Available at: https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100::NO:12100:P12100_ILO_CODE:C129:NO
- ILO. (1969b). *Labour Inspection (Agriculture) Recommendation, 1969 (No. 133)*. Geneva, Switzerland: International Labour Office. Available at: https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:R133
- ILO. (1947a). *Labour Inspection Convention, 1947 (No. 81)*. Geneva, Switzerland: International Labour Office. Available at: https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C081
- ILO. (1947b). *Labour Inspection Recommendation, 1947 (No. 81)*. Geneva, Switzerland: International Labour Office. Available at:

https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:::NO:12100:P12100_ILO_CODE:R081:NO

ILO. (1923). *Labour Inspection Recommendation, 1923 (No. 20)*. Geneva, Switzerland: International Labour Office. Available at:

https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:R020

Levine, D. I., Toffel, M. W., & Johnson, M. S. (2012). Randomized Government Safety Inspections Reduce Worker Injuries with No Detectable Job Loss. *Science*, 336(May), 907–911. Available at: <http://science.sciencemag.org/content/336/6083/907.full.pdf+html>

Niskanen, T., Louhelainen, K., & Hirvonen, M. L. (2014). An evaluation of the effects of the occupational safety and health inspectors' supervision in workplaces. *Accident Analysis and Prevention*, 68, 139–155. Available at: <https://doi.org/10.1016/j.aap.2013.11.013>

Richthofen, W. Von. (2002). *Labour Inspection: a guide to the profession*. International Labour Office. Available at:

http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_protect/@protrav/@safework/documents/publication/wcms_108665.pdf

Rodríguez, Arsenio Fernández. (2020c). *A Study on Labour Inspectors' Careers*. Geneva, Switzerland: International Labour Office. Available at:

https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---lab_admin/documents/publication/wcms_739165.pdf.

Santos, A.J.R., Santos, S.P., Amado, C.A.F. et al. (2020). *Labor inspectorates' efficiency and effectiveness assessment as a learning path to improve work-related accident prevention*. *Ann Oper Res* 288, 609–651. Available at: <https://doi.org/10.1007/s10479-019-03287-y>

Suard, L. M. (2016). Prevention as an instrument for proper and safe work. *International Congress on Safety and Labour Market*. Available at: <http://www.icslm.com/geral.php?id=7&lang=PT>

Takala, J. (2005). *Introductory Report: Decent Work – Safe Work*. International Labour Office.

Available at: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---sro-moscow/documents/genericdocument/wcms_312093.pdf

Tössine, H., & Wedege, N.-P. (2013). *Measuring Performance of the Occupational Safety and Health Function - A Handbook for Labour Inspectorates*. International Association of Labour Inspection (IALI). Available at: <https://www.iali-aiit.org/resources/2013-316927-IALI-A-Handbook-for-Labour-Inspectorates-Measuring-Performance-of-the-Occupational-Safety-and-Health-Function.pdf>